

গেলিপুং পৰিৱেশ উন্নয়ন সমিতি (ইডিচি)

ডিগবৈ বন সংমণ্ডল

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা

(২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬ লৈ)

গেলিপুং পৰিৱেশ উন্নয়ন সমিতিৰ দ্বাৰা প্ৰস্তুত

সহায়কাৰী

অসম বন বিভাগ

আৰু

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজোঁট (কম্পেল', COMPELO)

[আই আই ই (IIE) আৰু আৰ জি ভি এন (RGVN)]

জুন, ২০১৭

অক্ষয়জ্যোত্স্ন বৰুৱা

Divisional Forest Officer
Digboi Division, Digboi
Tinsukia, Assam

১। ভূমিকা

<p>প্ৰকল্পটোৰ সম্পৰ্কে</p>	<p>অসম বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ প্ৰকল্প (আছাম প্ৰজেক্ট অন ফৰেষ্ট এণ্ড বায়’ডাইভাৰ্ছিটি কনজাৰ্ভেচন)ৰ উদ্দেশ্য হৈছে— ‘নিৰ্দিষ্ট এলেকাৰ বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল জনগোষ্ঠীসমূহৰ অংশগ্ৰহণেৰে আৰু বনজ আৰু বনজ বহিৰ্ভূত সম্পদৰ বহনক্ষম ব্যৱহাৰৰ জৰিয়তে তেওঁলোকৰ জীৱিকা সুনিশ্চিত কৰিবলৈ বিশেষ গুৰুত্ব আৰোপ কৰাৰ লগতে বহুমুখী সুসংহত পৰিকল্পনাৰে অসমত স্থিতিশীল বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ আৰু পৰিচালনাৰ ব্যৱস্থা কৰা।’ প্ৰকল্পটোৰ লক্ষ্য হৈছে— ‘বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল জনগোষ্ঠীসমূহৰ সহযোগত তেওঁলোকৰ জীৱিকা আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্যৰ সংৰক্ষণ আৰু স্থিতিশীল ব্যৱহাৰৰ জৰিয়তে বনাঞ্চল সংৰক্ষণ আৰু পৰিবেশতন্ত্ৰক পুনৰুদ্ধাৰ কৰা।’</p> <p>এই প্ৰকল্পটোলৈ আৰ্থিক অনুদান আগবঢ়াইছে এজেণ্টী ফ্ৰান্সিচ ডি ডেভেলপমেণ্ট অৰ্থাৎ ফ্ৰান্স ডেভেলপমেণ্ট এজেণ্টীয়ে। সহযোগ কৰিছে অসম চৰকাৰে। প্ৰকল্পটোৰ পৰিকল্পনা, ৰূপায়ণ, নিৰীক্ষণ, সমন্বয় আৰু ব্যৱস্থাপনাকে ধৰি সকলো কামৰ দায়িত্বত আছে আছাম প্ৰজেক্ট অন ফৰেষ্ট এণ্ড বায়’ডাইভাৰ্ছিটি কনজাৰ্ভেচন হ’চাইটি।</p>
<p>ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা উন্নয়ন</p>	<p>বজাৰৰ সম্ভাৱনীয়তাভিত্তিক মূল্য সংযোজনৰ জৰিয়তে জীৱিকাৰ কাম-কাজ উন্নত কৰিবলৈ প্ৰকল্পটোত উদ্যোগমূলক বিকাশ, উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ প্ৰক্ৰিয়াকৰণৰ জৰিয়তে মূল্য সংযোজন আৰু বিপণনৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া হৈছে। জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ লগে লগে বনজ সম্পদ ওপৰত বৃদ্ধি পোৱা হেঁচাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত এনে পদক্ষেপ জৰুৰী হৈ পৰিছে। বজাৰ সম্ভাৱনীয়তাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি বৰ্তমানে উপলব্ধ বনজ আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সামগ্ৰী আৰু সেৱাসমূহত মূল্য সংযোজনৰ উপায় উদ্ভাৱন কৰাটো প্ৰয়োজন হৈ পৰিছে। তদুপৰি, বনাঞ্চলভিত্তিক জীৱিকাৰ বাহিৰে জীৱিকাৰ অন্য পথ বিচাৰি উলিওৱা আৰু দক্ষতা বিকাশ পদক্ষেপৰ জৰিয়তে সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সক্ষমতা বৃদ্ধি কৰাও দৰকাৰ।</p> <p>প্ৰকল্পটোৰ অধীনত ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা উন্নয়নৰ কাৰ্যসূচী ৰূপায়ণৰ বাবে ভাৰতীয় উদ্যমিতা প্ৰতিষ্ঠান (ইণ্ডিয়ান ইনষ্টিটিউট অব্ এণ্ট্ৰ’প্ৰিনিঅ’ৰশ্বিপ, আই আই ই), গুৱাহাটী আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ বিকাশ নিধি (আৰ জি ভি এন) আৰু ‘চেন্টাৰ ফৰ মাইক্ৰ’ ফাইনেঞ্চ এণ্ড লাইভলিহুড’ (চি এম এল)ক লৈ এখন সমিতি গঠন কৰা হৈছে। এই সমিতিখনৰ নাম দিয়া হৈছে— ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজোঁট (কনছাল্টিং ছাৰ্ভিচ ফৰ মাইক্ৰ’প্লেনিং এনহেল্পিং লাইভলিহুড অপচুনিটিজ)’ চমুকৈ কম্পেল’।</p> <p>প্ৰকল্পটোৰ নিৰ্দেশনা মতে এই ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাত অন্তৰ্ভুক্ত হৈ আছে ‘গাঁও আৰু বন বিভাগৰ বিভিন্ন অভিযান... বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল সদস্যক জীৱিকাৰ ক্ষেত্ৰত সহায় কৰা আৰু স্থিতিশীল বন ব্যৱস্থাপনাক এক প্ৰসাৰিত লক্ষ্য হিচাপে গণ্য কৰা।’ বন উন্নয়ন আৰু জীৱিকা উন্নয়ন উভয় লক্ষ্যকে এই প্ৰকল্পত সামৰি লোৱা হৈছে।</p>
<p>গেলিপুং ইডিচিৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা</p>	<p>অসমৰ ডিব্ৰুগড় জিলাত অৱস্থিত গেলিপুং ইডিচিৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা এই নথিত প্ৰকাশ কৰা হৈছে। গেলিপুং ইডিচি ডিগৰৈ বন সংমণ্ডলৰ অধীনস্থ চৰাইপুং বন আঞ্চলিকত অৱস্থিত।</p> <p>বৰ্তমান ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা সম্প্ৰদায়ৰ পুৰুষ আৰু মহিলা সকলো সদস্যৰ সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণৰ</p>

	<p>জৰিয়তে প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। ২০১৬ চনৰ জুন মাহত গুৱাহাটীৰ চেণ্টাৰ ফৰ মাইক্ৰ'ফাইনেল এণ্ড লাইভলিহুড (চি এম এল)-ৰ বিষয়া আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ দ্বাৰা অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰামীণ মূল্যায়নৰ ফল হিচাপেই এই নথি প্ৰস্তুত হৈছে। প্ৰকল্প নিৰ্দেশিকাৰ ভিত্তিত চি এম এলৰ দ্বাৰা এই ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা যুগুতোৱা হৈছে। এই নথি ২০১৬ চনৰ জুলাই মাহত গৃহীত কৰাৰ বাবে আলোচনা আৰু চূড়ান্ত কৰা হৈছে।</p>																		
<p>২। গাঁৱৰ আৰ্থসামাজিক বিৱৰণ</p>																			
<p>অৱস্থিতি</p>	<p>দুখন গাঁও যথাক্ৰমে গেলিপুং আৰু বাইপুঙক লৈ গেলিপুং পৰিবেশ উন্নয়ন সমিতি (ই ডি চি) গঠন কৰা হৈছে। এই ই ডি চি ডিগবৈ বন সংমণ্ডলৰ পৰা ৭ কিঃমিঃ দূৰৈত আৰু অসমৰ ডিব্ৰুগড় জিলাত অৱস্থিত।</p> <p>গাঁৱৰ পৰা নিকটৱৰ্তী চহৰ হৈছে দুলীয়াজান আৰু গেলিপুং ইডিচিৰ পৰা দুলীয়াজানৰ দূৰত্ব হৈছে ২০ কিঃমিঃ। গাঁৱৰ পৰা জিলা সদৰ ডিব্ৰুগড়ৰ ৬০ কিঃমিঃ দূৰত্ব। এই ই ডি চি ডিব্ৰুগড় জিলাৰ অন্তৰ্গত টেঙাখাত খণ্ড উন্নয়নৰ অধীনত পৰে। ই ডি চি দিহিং পাটকাই বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্যতো পৰে।</p> <p>পৰিশিষ্ট-১-ত গাঁৱৰ মানচিত্ৰ আৰু জি আই এছ মানচিত্ৰত দিয়া হৈছে।</p>																		
<p>মূল তথ্য</p>	<p>ই ডি চিৰ মূলতথ্য তলত দিয়া হ'ল —</p> <p>তালিকা-ক : জে এফ এম চিৰ মূল তথ্য</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;">ই ডি চিৰ নাম</td> <td>গেলিপুং</td> </tr> <tr> <td>গাঁও পঞ্চায়তৰ নাম</td> <td>ভাদৈ</td> </tr> <tr> <td>খণ্ড</td> <td>টেঙাখাত</td> </tr> <tr> <td>জিলা</td> <td>ডিব্ৰুগড়</td> </tr> <tr> <td>বন সংমণ্ডল</td> <td>ডিগবৈ</td> </tr> <tr> <td>বন আঞ্চলিক</td> <td>চৰাইপুং</td> </tr> <tr> <td>বন লাট</td> <td>কঁঠালগুৰি</td> </tr> <tr> <td>গঠনৰ বছৰ</td> <td>২০১৫-১৬</td> </tr> <tr> <td>ই ডি চিৰ চাৰিসীমা</td> <td> তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে : উত্তৰ : চাপাতলি গাঁও দক্ষিণ : তৰাজান চাহ বাগিচা পূব : দিহিং পাটকাই বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্য পশ্চিম : চাপাতলি ভাদৈ পাঁচআলি। </td> </tr> </table>	ই ডি চিৰ নাম	গেলিপুং	গাঁও পঞ্চায়তৰ নাম	ভাদৈ	খণ্ড	টেঙাখাত	জিলা	ডিব্ৰুগড়	বন সংমণ্ডল	ডিগবৈ	বন আঞ্চলিক	চৰাইপুং	বন লাট	কঁঠালগুৰি	গঠনৰ বছৰ	২০১৫-১৬	ই ডি চিৰ চাৰিসীমা	তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে : উত্তৰ : চাপাতলি গাঁও দক্ষিণ : তৰাজান চাহ বাগিচা পূব : দিহিং পাটকাই বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্য পশ্চিম : চাপাতলি ভাদৈ পাঁচআলি।
ই ডি চিৰ নাম	গেলিপুং																		
গাঁও পঞ্চায়তৰ নাম	ভাদৈ																		
খণ্ড	টেঙাখাত																		
জিলা	ডিব্ৰুগড়																		
বন সংমণ্ডল	ডিগবৈ																		
বন আঞ্চলিক	চৰাইপুং																		
বন লাট	কঁঠালগুৰি																		
গঠনৰ বছৰ	২০১৫-১৬																		
ই ডি চিৰ চাৰিসীমা	তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে : উত্তৰ : চাপাতলি গাঁও দক্ষিণ : তৰাজান চাহ বাগিচা পূব : দিহিং পাটকাই বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্য পশ্চিম : চাপাতলি ভাদৈ পাঁচআলি।																		

	<table border="1"> <tr> <td>মুঠ পৰিয়াল</td> <td>২০২</td> </tr> <tr> <td>ই ডি চি গাঁৱৰ সংখ্যা</td> <td>২</td> </tr> </table> <p>সূত্র : ই ডি চিৰ নথি আৰু ২০১৬-ৰ জুন মাহত পি আৰ এ অনুশীলনৰ সময়ত হোৱা আলোচনা।</p>	মুঠ পৰিয়াল	২০২	ই ডি চি গাঁৱৰ সংখ্যা	২		
মুঠ পৰিয়াল	২০২						
ই ডি চি গাঁৱৰ সংখ্যা	২						
<p>কাৰ্যকৰী আৰু সাধাৰণ সমিতিৰ সংক্ষিপ্ত বিৱৰণ</p>	<p>ই ডি চিৰ কাৰ্যকৰী সমিতি আৰু সাধাৰণ সমিতিৰ সংক্ষিপ্ত বিৱৰণ তলৰ তালিকাত দিয়া হ'ল।</p> <p>তালিকা-খ : কাৰ্যকৰী আৰু সাধাৰণ সমিতিৰ সংক্ষিপ্ত বিৱৰণ</p> <table border="1"> <tr> <td>সভাপতিৰ নাম</td> <td>পানেশ্বৰ ফুকন</td> </tr> <tr> <td>সদস্য সচিবৰ নাম</td> <td>দেৱ গৌহাই</td> </tr> <tr> <td>কাৰ্যকৰী সমিতিৰ সদস্যৰ সংখ্যা</td> <td>১১ (পুৰুষ-১১)</td> </tr> </table> <p>সূত্র : ই ডি চি-ৰ নথি</p>	সভাপতিৰ নাম	পানেশ্বৰ ফুকন	সদস্য সচিবৰ নাম	দেৱ গৌহাই	কাৰ্যকৰী সমিতিৰ সদস্যৰ সংখ্যা	১১ (পুৰুষ-১১)
সভাপতিৰ নাম	পানেশ্বৰ ফুকন						
সদস্য সচিবৰ নাম	দেৱ গৌহাই						
কাৰ্যকৰী সমিতিৰ সদস্যৰ সংখ্যা	১১ (পুৰুষ-১১)						
<p>পৰিয়াল আৰু জনসংখ্যা গাঁথনি</p>	<p>ই ডি চিৰ দুখন গাঁও গেলিপুং আৰু চৰাইপুঙত মুঠ পৰিয়াল ২০২টা আৰু মুঠ জনসংখ্যা ৬৫৭। ইয়াৰে মুঠ পুৰুষৰ সংখ্যা ৩৭০ আৰু মুঠ মহিলাৰ সংখ্যা ২৮৭। ই ডি চিত প্ৰধান ধৰ্ম হিন্দু আৰু বসবাসকাৰী সম্প্ৰদায়সমূহ হৈছে সোণোৱাল কছাৰী, বড়ো, আহোম আৰু আদিবাসী। মুঠ জনসংখ্যাৰ প্ৰায় ৯০ শতাংশ অ' বি চি শ্ৰেণীৰ আৰু বাকীসকল অনুসূচিত জনজাতি। ই ডি চি গাঁওবোৰত পৰিয়ালৰ গড় আকাৰ ৫ আৰু লিঙ্গানুপাত হৈছে প্ৰতি ১০০০ পুৰুষৰ বিপৰীতে ৭৭৬ গৰাকী মহিলা। পৰিয়ালসমূহৰ ওপৰত ওলোৱা সমীক্ষা অনুসৰি ৮৪ শতাংশ পৰিয়াল দাৰিদ্ৰ্য সীমাৰেখাৰ তলৰ (বি পি এল) আৰু ৮২ শতাংশ পৰিয়ালৰ চৰকাৰী বেচনকাৰ্ড আছে। ২৭ গাঁওবাসীৰ জবকাৰ্ড আছে।</p> <p>নথি-১-ৰ তালিকা-৩-ত বিতং তথ্য দিয়া হৈছে।</p>						
<p>শিক্ষা আৰু দক্ষতা বিকাশ</p>	<p>ই ডি চি গাঁওবোৰত সাক্ষৰতাৰ হাৰ ৬৭ শতাংশ। অধিকাংশ গাঁওবাসীয়ে চতুৰ্থ শ্ৰেণীলৈকে স্কুলীয়া শিক্ষা লাভ কৰিছে। মুঠ জনসংখ্যাৰ মাত্ৰ ৭ শতাংশ উচ্চতৰ মাধ্যমিক উত্তীৰ্ণ।</p> <p>চৰাইপুঙত সাক্ষৰতাৰ হাৰ ৭৫.১৩ শতাংশ। গেলিপুং গাঁৱৰ তুলনাত ভাল।</p> <p>নথি-১-ৰ তালিকা-৩-ত বিতং তথ্য দিয়া হৈছে।</p> <p>গেলিপুং ই ডি চি গাঁওবোৰত গাঁওবাসীৰ নিম্নোক্ত ক্ষেত্ৰসমূহত পৰম্পৰাগত দক্ষতা আছে :</p> <p>ক) কৃষি ১৩৪টা পৰিয়াল খ) হস্তশিল্প ৩৫টা পৰিয়াল গ) বয়ন ৮২টা পৰিয়াল ঘ) দৈনিক মজুৰি শ্ৰম ১৮টা পৰিয়াল ঙ) কাঠৰ কাম ৬টা পৰিয়াল</p> <p>সূত্র : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষা</p>						

<p>মাটি</p>	<p>গেলিপুং ই ডি চি গাঁওবিলাকত অধ্যয়ন চলাই বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ মাটি পোৱা গৈছে। গেলিপুং ই ডি চি গাঁওবিলাকত আছে তিনি প্ৰকাৰৰ মাটি : বালিঅঁহীয়া, পলসুৱা আৰু বোকামাটি। এই মাটি শীতকালৰ ধান, সৰিয়হ, মটৰ, পাচলি আদি খেতিৰ উপযোগী। মুঠ এলেকাৰ ৮২ শতাংশ খেতিৰ উপযোগী, ৭.৩ শতাংশ খেতিৰ অনুপযোগী আৰু ১১ শতাংশ খেতিৰ বাবে উপলব্ধ নহয়। এই এলেকাৰ মাটি নিম্নোক্ত ধৰণে শ্ৰেণীভুক্ত কৰিব পাৰি : ক) সাম্প্ৰতিক নদীবাহিত পলসুৱা মাটি (এণ্টিছ'ল) খ) পুৰণি নদীবাহিত পলসুৱা মাটি (ইনচেপ্টিছ'ল)</p>
<p>পানী</p>	<p>ভূগৰ্ভস্থ পানীয়েই খোৱাপানীৰ প্ৰধান উৎস। সম্প্ৰদায়ৰে হোৱা আলোচনাত জানিব পৰা গৈছে যে খোৱাপানীৰ বাবে পৰ্যাপ্ততা আৰু গুণগত মান কোনো সমস্যা নহয়। গাঁওবাসীয়ে গোটেই বছৰ ধৰি ভাল পানী পায়। গাঁৱত নদী আৰু জলধাৰাৰ পানীও গাঁওবাসীয়ে ঘৰুৱা প্ৰয়োজনত ব্যৱহাৰ কৰে। ডিগবৈ নদী ই ডি চিৰ মাজেদি প্ৰবাহিত হৈছে। এই নদীত ৰৌ, গ্ৰাছকাৰ্প, কেটফিছ আদি বিভিন্ন প্ৰজাতিৰ মাছ আছে।</p>
<p>জলবায়ু, তাপমাত্ৰা আৰু বৰষুণ</p>	<p>সাধাৰণতে জুলাই/আগষ্ট মাহবিলাকত তাপমাত্ৰা সৰ্বোচ্চ হয়গৈ (৩৫°চেলছিয়াছ) আৰু ডিচেম্বৰ/জানুৱাৰীত সৰ্বনিম্ন (৭°-৮°চেলছিয়াছ)। পুৱাৰ ভাগত আৰ্দ্ৰতাৰ পৰিমাণ ৯০-৯৫ শতাংশ আৰু বিয়লিৰ ভাগত আৰ্দ্ৰতাৰ পৰিমাণ ৫০-৭০ শতাংশ। অঞ্চলটোৰ জলবায়ু উপগ্ৰীষ্ম মণ্ডলীয় আৰ্দ্ৰ আৰু গ্ৰীষ্মকালত গৰম আৰু সেমেকা আৰু শীতকালত শুকান আৰু শীতল। গেলিপুং ই ডি চি বৰষুণৰ বাৰ্ষিক পৰিমাণ ২৩০০-৩০০০ মিঃমিঃ। দেখা গৈছে, বাৰিষাকালতে বাৰ্ষিক বৃষ্টিপাতৰ ৬৪-ৰ পৰা ৬৮ শতাংশ বৰষুণ হয় আৰু প্ৰাক্ বাৰিষাকালত (মাৰ্চ-মে) বৰষুণৰ পৰিমাণ বাৰ্ষিক বৃষ্টিপাতৰ ২২-২৬ শতাংশ।</p>
<p>জলবায়ু, তাপমাত্ৰা আৰু বৰষুণ</p>	<p>স্থানীয় বনাঞ্চলসমূহক সাধাৰণভাৱে গ্ৰীষ্মমণ্ডলীয় আৰ্দ্ৰ চিৰহৰিৎ আৰু গ্ৰীষ্মমণ্ডলীয় অৰ্ধ-চিৰহৰিৎ বনাঞ্চল হিচাপে শ্ৰেণীভুক্ত কৰা হৈছে। গেলিপুং ই ডি চিৰ বনাঞ্চল নিম্নোক্ত প্ৰজাতিৰ গছ-গছনিৰে সমৃদ্ধ। যেনে লেগাৰষ্ট্ৰেৰেমিয়া স্কেচিঅক্সা (আজাৰ), মেনানিয়াডিপিকায় (বাদাম), মৰ্ণ লায়িভিগাটা (বলা), বিস্তোফিয়ান্‌মানিকা (উৰিয়াম), ক'ৰ্ডিয়াল ডিক'টোমা (বোৱাল), বোম্বাক্সাইক (শিমলু), লেগাৰষ্ট্ৰেৰেমিয়া গাৰ্ভিফ্লোৰা (চিডা), ডেলোনিঅক্সৰোছিয়া (ৰাধাচূড়া), কেনাৰিয়াম বোনিয়ালেনছি আৰু ক্লেছিনিক্বেৰাম (ধূনা, ধূপ), ফিকাছিপিডা (ডিমৰু), প্ৰেমনাবেঙ্গলেনছিছ (গোহৰা), কায়েলপিমপুল চোৰিমা (কৃষ্ণচূড়া), ট্ৰেট্ৰামেলেমডিফ্লোৰা (ভেলেউ) আৰু টেক্টোনাষ্ট্ৰেণ্ডিছ (চেণ্ডা)। গেলিপুং ই ডি চি-ৰ গাঁওবিলাকত বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ উদ্ভিদ আৰু প্ৰাণী আছে যাৰবাবে সহজতে পৰ্যটকসকল আকৰ্ষিত হয়। এলেকাটোক পৰিবেশ পৰ্যটনৰ এলেকা হিচাপে উন্নত কৰাৰ ব্যাপক সম্ভাৱনা আছে। বৰ্ষাৰণ্যত ভালেমান বিৰল প্ৰজাতিৰ উদ্ভিদ আৰু জীৱ-জন্তু আছে। বিপুল সংখ্যক পৰজীৱী অৰ্কিড, পখিলা, চৰাই আৰু বন মেকুৰী এই বনাঞ্চলৰ এক আকৰ্ষণ, যিবোৰ অন্য কোনো বৰ্ষাৰণ্যত পোৱা নাযায়।</p>

<p>ভূমি ব্যৱহাৰৰ ধৰণ</p>	<p>শস্য খেতিৰ ব্যৱস্থা বিবিধ প্ৰকাৰ আৰু এয়া মাটি, জলবায়ুৰ ক্ষুদ্ৰতম ভিন্ন অৱস্থা আৰু আৰ্থ-সামাজিক অৱস্থাৰ নিৰ্ভৰশীল।</p> <p>ক) কৃষিৰ বাবে ব্যৱহৃত ভূমি : ২৪ শতাংশ খ) কৃষি বহিৰ্ভূত ব্যৱহাৰৰ বাবে : ৩৩ শতাংশ গ) খেতিৰ যোগ্য পতিত মাটি : ১৪ শতাংশ ঘ) বিবিধ প্ৰকাৰ, যেনে বৃক্ষৰোপণ, বাৰী-বাগিচাৰ মাটি : ১০ শতাংশ ঙ) খেতিৰ অনুপযুক্ত অনুৰ্বৰ ভূমি : ১৯ শতাংশ</p>														
<p>ভূমি মালিকানা</p>	<p>ই ডি চিৰ ভূমি মালিকানাৰ ধৰণ তলত উল্লেখ কৰা দৰে :</p> <p>ক) আবাস সংলগ্ন ভূমি : মুঠ পৰিয়ালসমূহৰ ৯৫ শতাংশৰ আবাস সংলগ্ন ভূমি আছে। খ) কৃষি ভূমি : মুঠ পৰিয়ালৰ ৬৬ শতাংশৰ কৃষিভূমি আছে। গ) পতিত ভূমি : মুঠ পৰিয়ালৰ ৫.৪৪ শতাংশৰ পতিত ভূমি। ঘ) আধি খেতি : মুঠ পৰিয়ালৰ প্ৰায় ৯ শতাংশ পৰিয়ালে আধি খেতি কৰে। ঙ) বন্ধকী ভূমি : মুঠ পৰিয়ালৰ প্ৰায় ৯ শতাংশৰ বন্ধকী মাটি আছে।</p> <p>নথি-১-ৰ তালিকা-৪-ত ভূমি মালিকানাৰ ধৰণ বিতংভাৱে দিয়া হৈছে।</p>														
<p>পশুধন</p>	<p>ই ডি চি গাঁওসমূহত প্ৰতিপালন কৰা বিবিধ প্ৰকাৰ পশুধন হৈছে, গাই, বলধ, ম'হ, হাঁহ, স্থানীয় কুকুৰা, গাহৰি আৰু ছাগলী। পশুধন সম্পৰ্কে বিতং তথ্য তলত উল্লেখ কৰা হ'ল—</p> <table border="1" data-bbox="523 1146 1391 1509"> <tr> <td>গাই</td> <td>২০৬</td> </tr> <tr> <td>বলধ</td> <td>২৫৮</td> </tr> <tr> <td>ম'হ</td> <td>৬৫</td> </tr> <tr> <td>হাঁহ</td> <td>৪৩০</td> </tr> <tr> <td>স্থানীয় কুকুৰা</td> <td>৫৯৭</td> </tr> <tr> <td>গাহৰি</td> <td>৯৮</td> </tr> <tr> <td>ছাগলী</td> <td>১০৬</td> </tr> </table>	গাই	২০৬	বলধ	২৫৮	ম'হ	৬৫	হাঁহ	৪৩০	স্থানীয় কুকুৰা	৫৯৭	গাহৰি	৯৮	ছাগলী	১০৬
গাই	২০৬														
বলধ	২৫৮														
ম'হ	৬৫														
হাঁহ	৪৩০														
স্থানীয় কুকুৰা	৫৯৭														
গাহৰি	৯৮														
ছাগলী	১০৬														
<p>গাঁৱৰ আন্তঃগাঁথনি আৰু যোগাযোগ ব্যৱস্থা</p>	<p>গাঁওবোৰৰ উপলব্ধ আন্তঃগাঁথনিবোৰ তলত দিয়া ধৰণে শ্ৰেণীভুক্ত কৰিব পাৰি : বস্তুগত আন্তঃগাঁথনি : পৰিয়ালসমূহৰ বাবে মৌলিক সা-সুবিধাসমূহ যেনে— বিদ্যুৎ, ম'বাইল ফোন, যোগাযোগৰ বাবে চাইকেল আৰু মটৰ বাইক আদি আছে। প্ৰায় পৰিয়ালৰ বিদ্যুৎ সংযোগ আছে। ই ডি চিৰ পৰা চৰাইপুং হৈ ডিগবৈলৈকে মটৰগাড়ীৰে যাতায়াত কৰিবলৈ পথ আছে যদিও মেৰামতি কৰা আৱশ্যক। ই ডি চিলৈ যোৱা তিনিটা প্ৰবেশ পথ আছে। যেনে— চৰাইপুং পথ, ভাদৈ নগৰ পথ আৰু শান্তি চাহ বাগিচা পথ। নিকটৱৰ্তী বজাৰ ভাদৈ পাঁচআলিত অৱস্থিত।</p> <p>শিক্ষা আৰু স্বাস্থ্য ব্যৱস্থা : শিক্ষা আৰু স্বাস্থ্য ব্যৱস্থাৰ ভিতৰত আছে দুখন প্ৰাথমিক বিদ্যালয়, দুটা অঙ্গনৱাড়ী কেন্দ্ৰ, ভাদৈ পাঁচআলিত এটা চৰকাৰী স্বাস্থ্যকেন্দ্ৰ। নিকটৱৰ্তী মধ্য ইংৰাজী বিদ্যালয় আছে ইডিচিৰ পৰা ০.৫ কিঃমিঃ নিলগত। স্বাস্থ্য পৰীক্ষাৰ বাবে</p>														

	<p>ৰাইজে ঘাইকৈ ডিগবৈত অৱস্থিত অইল ইণ্ডিয়া চিকিৎসালয়লৈ যায়।</p> <p>চৰকাৰী কাৰ্যালয় : ইডিচিৰ পৰা উল্লেখযোগ্য দূৰত্বত থকা চৰকাৰী কাৰ্যালয় আৰু বিভাগসমূহ হৈছে পঞ্চায়ত কাৰ্যালয়, ৰাজহ কাৰ্যালয়, স্থানীয় আৰক্ষী থানা, বন লাট কাৰ্যালয় আৰু বন আঞ্চলিক কাৰ্যালয়।</p> <p>বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠানসমূহ : এলেকাত উল্লেখযোগ্য দূৰত্বত বেংক আৰু ডাকঘৰ আছে। গাঁওসমূহৰ পৰা গড় দূৰত্ব কিঃমিঃ।</p> <p>আন্তঃগাঁথনিৰ বিতং তথ্য নথি-১-ৰ তালিকা-৬-ত দিয়া হৈছে।</p>
<p>কৃষিজাত শস্য আৰু উৎপাদিত শস্যৰ বিৱৰণ</p>	<p>ইডিচিৰ গাঁওবোৰত প্ৰধান উৎপাদিত শস্যবোৰ হৈছে :</p> <p>খাৰিফ : ধান (শালি)। প্ৰায় ৪২ শতাংশ পৰিয়ালে ধানখেতি কৰে আৰু গড় উৎপাদনৰ পৰিমাণ ১২৩৩.৫৪ কিঃগ্ৰাঃ। ধানখেতিৰ বাবে কৃষকসকলে কৰা গড় বিনিয়োগ হৈছে ভাৰতীয় মুদ্ৰাত ৩,৪৭৫ টকা।</p> <p>দেখা গৈছে কৃষিভূমিত জলসিঞ্চনৰ কোনো ব্যৱস্থা নাই আৰু ধানখেতি ১০০ শতাংশ কৃষিভূমি বৰষুণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল।</p> <p>ক্ষেত্ৰ সমীক্ষাত ঋতুকালীন শস্য আৰু ফলৰ খেতি কৰাৰ কোনো তথ্য পোৱা হোৱা নাই। ইয়াৰ পৰা স্পষ্ট যে কৃষকসকলে তেওঁলোকৰ কৃষিভূমিত মাত্ৰ এবিধ শস্যৰ খেতি কৰে।</p> <p>কৃষিজাত শস্য সম্পৰ্কে বিতং তথ্য নথি-১-ৰ তালিকা-৭-ত দিয়া হৈছে।</p>
<p>পশুখাদ্য</p>	<p>পশুখাদ্যৰ প্ৰধান উৎসবোৰ হৈছে :</p> <p>ক) বনাঞ্চলৰ পৰা সংগ্ৰহ</p> <p>খ) আৱাসৰ ৰন্ধা বস্ত্ৰৰ পেলনীয়া</p> <p>গ) দেখা গৈছে তেওঁলোকৰ পশুখন বিশেষকৈ গাই, বলধ, যাঁড় আদিক বনাঞ্চলত চৰিবলৈ দিয়ে আৰু ইয়াৰ ঘাই ঋতু হৈছে জুন মাহৰ পৰা ডিচেম্বৰ পৰ্যন্ত।</p> <p>চাৰণৰ ঋতুকালীনতা নথি-১-ৰ তালিকা-৮-ত দিয়া হৈছে।</p>
<p>বজাৰ</p>	<p>সম্প্ৰদায়ে অহা-যোৱা কৰা প্ৰধান বজাৰসমূহ আৰু ইডিচিৰ গাঁওবোৰৰ পৰা ইয়াৰ দূৰত্ব তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।</p> <p>গেলামাল/সুলভ মূল্যৰ দোকান গাঁৱৰ পৰা ৩-৫ কিঃমিঃ দূৰত্বত ভাটৈ পাঁচআলিত।</p> <p>সাপ্তাহিক/অৰ্ধসাপ্তাহিক বজাৰ প্ৰায় ৩ কিঃমিঃ দূৰত্বত। প্ৰধান বজাৰ হৈছে ডিগবৈ আৰু দুলীয়াজনত, ইডিচিৰ পৰা যাৰ দূৰত্ব হৈছে যথাক্ৰমে ১৫ কিঃমিঃ আৰু ২০ কিঃমিঃ। গাঁৱৰ পৰা বিভিন্ন বজাৰৰ অৱস্থান নথি-১-ৰ তালিকা-৯ত দিয়া হৈছে।</p>
<p>জলসম্পদ</p>	<p>ইডিচিৰ ভিতৰত থকা প্ৰধান জলসম্পদবোৰ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল :</p> <p>ক) দমকল : ১১৫ (পানীৰ পৰ্যাপ্ততা : গোটেই বছৰ)</p> <p>খ) কুঁৱা : ১৪ (পানীৰ পৰ্যাপ্ততা : গোটেই বছৰ)</p> <p>গ) নদী : ১ (পানীৰ পৰ্যাপ্ততা : গোটেই বছৰ)</p> <p>ঘ) পুখুৰী : ২ (পানীৰ পৰ্যাপ্ততা : গোটেই বছৰ)</p> <p>দেখা গৈছে, অধিকাংশ পানীৰ উৎসত লৌহ উপাদান অত্যধিক।</p>

	জলসম্পদৰ বিতং তথ্য নথি-১ৰ তালিকা-১০ত দিয়া হৈছে।
শক্তিৰ ব্যৱহাৰ	<p>গাঁৱত শক্তিৰ প্ৰধান উৎসবোৰ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল :</p> <p>কাঠখৰি : নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল : ১৩২</p> <p>উৎস : স্থানীয় বনাঞ্চল এলেকা</p> <p>পৰিয়ালসমূহৰ কাঠখৰিৰ গড় উপভোগ : ৩০৩.১০ কিঃগ্ৰাঃ</p> <p>কেৰাচিন : নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল : ১৩১</p> <p>উৎস : স্থানীয় বনাঞ্চল এলেকা</p> <p>পৰিয়ালসমূহৰ কেৰাচিনৰ গড় উপভোগ : ৪.১৯ লিটাৰ</p> <p>এল পি জি : ৩</p> <p>উৎস : স্থানীয় গেছ এজেণ্টী</p> <p>পৰিয়ালসমূহৰ এল পি জিৰ গড় উপভোগ : চিলিঙাৰ/মাহ</p> <p>পোহৰৰ বাবে পৰিয়ালসমূহ সম্পূৰ্ণভাৱে কেৰাচিনৰ লেম্পৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। ইয়াৰ পৰা বুজা যায় যে ইডিচিৰ গাঁওবোৰত বিদ্যুৎ সংযোগ অতি কম। আনহাতে, মুঠ পৰিয়ালৰ ৩৫ শতাংশ আৱাসৰ পোহৰৰ বাবে কেৰাচিনৰ লেম্প আৰু ইলেকট্ৰিক বাল্ব উভয়ৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল।</p>
আৰ্থ-সামাজিক অৱস্থা	<p>সামাজিক গঠন : ইডিচিৰ গাঁৱত বিভিন্ন ধৰণৰ সম্প্ৰদায়ৰ বসবাস। এইবোৰ সম্প্ৰদায় হৈছে আহোম, আদিবাসী আৰু সোণোৱাল কছাৰী।</p> <p>অৰ্থনৈতিক অৱস্থা : গাঁওবোৰত সামাজিক-অৰ্থনৈতিক অৱস্থা সন্তোষজনক নহয়। ক্ষেত্ৰ সমীক্ষাৰ তথ্যমতে পৰিয়ালসমূহৰ গড় উপাৰ্জন ভাৰতীয় মুদ্ৰাত ২৭,৬৫৩ টকা।</p> <p>আদিবাসী সম্প্ৰদায়ৰ সৈতে আহোম আৰু সোণোৱাল কছাৰী সম্প্ৰদায়ৰ জীৱনযাত্ৰা তুলনা কৰিলে দেখা যায়, শেষৰ দুটা সম্প্ৰদায়ৰ আৰ্থ-সামাজিক অৱস্থা অধিক ভাল।</p>
মানচিত্ৰ	<p>পি আৰ এ অনুশীলনৰ ভিত্তিত নিম্নোক্ত মানচিত্ৰসমূহ পৰিশিষ্ট-১ত দিয়া হৈছে :</p> <p>গাঁৱৰ মানচিত্ৰ (সম্পদ আৰু সামাজিক)</p> <p>জি আই এছ মানচিত্ৰ</p> <p>সম্পদৰ স্থানাংক</p>

৩। জীৱিকাৰ সুবিধা বিশ্লেষণ

পি আৰ এ অনুশীলন	গেলিপুং আৰু চৰাইপুং গাঁৱৰ প্ৰতিনিধিসকল, ইডিচিৰ সভাপতি, কাৰ্যকৰী সমিতিৰ সদস্যসকল আৰু বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰীসকলৰ উপস্থিতিত চি এম এলৰ দলে ২০১৬ চনৰ ৩ জুনত গেলিপুং গাঁৱত পি আৰ এ অনুশীলন অনুষ্ঠিত কৰে।		
পি আৰ এ-ৰ উদ্দেশ্যসমূহ	ইয়াৰ উদ্দেশ্য আছিল বৰ্তমানৰ পৰিয়ালসমূহৰ অৱস্থা অধ্যয়ন আৰু গাঁওবাসীৰ জীৱিকা উন্নয়নৰ পদক্ষেপ আৰু বনোন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বাবে প্ৰাথমিক তথ্য সংগ্ৰহ।		
পি আৰ এ-ত ব্যৱহৃত আহিলাসমূহ	পি আৰ এত ব্যৱহাৰ কৰা আহিলাসমূহ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল : সমূহীয়া আলোনাত আলোকপাত (এফ জি ডি), ঋতুকালীনতা বিশ্লেষণ, সামাজিক আৰু সম্পদৰ মানচিত্ৰায়ন উপৰোক্ত বিষয় সম্পৰ্কে বিতং তথ্য পাৰশিষ্ট-২ত দিয়া হৈছে।		
স্থানাংক	নিম্নোক্ত বিষয়সমূহৰ স্থানাংক নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে : জৰিকা আৰু দক্ষতা উন্নয়ন প্ৰাৰম্ভিক কামকাজ (ইপিএ) পাৰশিষ্ট-২ত উপৰোক্ত বিষয়ত বিতং তথ্য দিয়া হৈছে। জীৱিকা আৰু দক্ষতা উন্নয়ন স্থানাংক : বাঁহৰ শিল্প পশুপালন পৰিবেশ পৰ্যটন ইপিএৰ স্থানাংক		
ক্রমিক নং	স্থানাংক অনুসাবে গাঁৱৰ ই পি এ	বিতং বিৱৰণ (পাৰশিষ্ট-২ ত অতিৰিক্ত তথ্য দিয়া হৈছে)	ধনৰ সম্ভাৱা উৎস / বিভাগ
১।	এলপিজি সংযোগ	বিপিএল পৰিয়ালৰ বাবে সংযোগ	ইপিএ এপিএফবিচি
২।	বিদ্যুৎ /সৌৰ বিদ্যুৎ	বিপিএল পৰিয়ালৰ বাবে সংযোগ	ইপিএ এপিএফবিচি
৩।	ৰাজহুৱা সন্তাঘৰ	ৰাজহুৱা সন্তাঘৰ - ১	ইপিএ এপিএফবিচি
৪।	পথ যোগাযোগ	ব্লেক টপিং পথ	পিএমজিএছৱাই/ পি ডব্লিউ বি
৫।	দক্ষতা উন্নয়ন বিদ্যালয়	বৰ্তমান দক্ষতাৰ উন্নতকৰণ	এন এছ ডি চি

<p>জীৱিকাৰ সুযোগ সুবিধা</p>	<p>জীৱিকাৰ চিহ্নিত সুযোগসমূহ নিম্নৰূপে :</p> <ol style="list-style-type: none"> ১) বাঁহৰ শিল্প ২) পশুপালন (গাহৰি পালন আৰু স্থানীয় কুকুৰা পালনৰ বাবে ক্লাষ্টাৰৰ উন্নয়ন) ৩) পৰিৱেশ পৰ্যটন
<p>বাঁহৰ শিল্প</p>	<p>জীৱিকাৰ সাম্ভাৰ্য উপায় হিচাপে বাঁহশিল্প উন্নয়নত প্ৰধান বাধাসমূহ :</p> <ol style="list-style-type: none"> ১) ডিজাইন উদ্ভাৱনৰ অভাৱ ২) বজাৰ আৰু মূল্য নিৰূপণ সম্পৰ্কে জ্ঞানৰ অভাৱ ৩) শোচনীয় আন্তঃগাঁথনি ৪) কাৰিকৰীকৰণৰ অভাৱ— পৰম্পৰাগত সা-সঁজুলিৰ অধিক ব্যৱহাৰ <p>বাঁহশিল্প উপক্ষেত্ৰ উন্নতকৰণত কিছু সাম্ভাৰ্য হস্তক্ষেপ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল :</p> <ol style="list-style-type: none"> ১) বাঁহশিল্প সম্পৰ্কে মৌলিক দক্ষতা উন্নয়ন প্ৰশিক্ষণ, যাৰফলত বাঁহৰ শিল্পকাৰ্যৰ বিষয়ে অত্যাধুনিক পৰ্যায়ৰ প্ৰশিক্ষণ আকৌ উন্নত কৰিব পাৰি। ২) উৎপাদন বৃদ্ধিৰ বাবে বিশেষ ধৰণৰ যন্ত্ৰপাতিৰ ব্যৱহাৰ ৩) উদ্যমিতা আৰু ব্যৱসায়মুখী প্ৰশিক্ষণ <p>বিতং তথ্য নথি-২-ৰ তালিকা-১২-ত দৃষ্টব্য।</p>
<p>পশুপালন</p>	<p>জীৱিকাৰ সাম্ভাৰ্য উপায় হিচাপে পশুপালনৰ কাম উন্নত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰধান বাধাবোৰ হৈছে :</p> <ol style="list-style-type: none"> ১) ৰোগৰ প্ৰাদুৰ্ভাৱ ২) পশুপালন সম্পৰ্কে বৈজ্ঞানিক জ্ঞানৰ অভাৱ ৩) গাঁওবাসীৰ তৰফৰ পৰা প্ৰাথমিক বিনিয়োগৰ অভাৱ ৪) উন্নতমানৰ পশুখাদ্য-পুষ্টি আৰু বৃদ্ধি আৰু বিকাশৰ অন্যান্য উৎসৰ অপৰ্যাপ্ততা <p>পশুপালন উপক্ষেত্ৰ উন্নতকৰণত কিছু সাম্ভাৰ্য হস্তক্ষেপ নিম্নৰূপে :</p> <ol style="list-style-type: none"> ১) পশুপালন আৰু পেৰা-ভেটেৰিনাৰী বিষয়ত বিশেষ ধৰণৰ প্ৰশিক্ষণ ২) সম্প্ৰদায়/ইডিচি পাৰিচালিত কৃষি-পশুচিকিৎসা কেন্দ্ৰ স্থাপন ৩) উদ্যমিতা আৰু ব্যৱসায়মুখী প্ৰশিক্ষণ <p>বিতং তথ্য নথি-২ৰ তালিকা-১৩ দৃষ্টব্য</p>
<p>পৰিৱেশ পৰ্যটন</p>	<p>সাম্ভাৰ্য জীৱিকাৰ উপায় হিচাপে পৰিৱেশ পৰ্যটনৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰধান বাধাবোৰ হৈছে :</p> <ol style="list-style-type: none"> ১) অপৰ্যাপ্ত আন্তঃগাঁথনি, উপযুক্ত পথ, বিদ্যুৎ আদি ২) পৰ্যটন গাইডৰ অপৰ্যাপ্ততা ৩) পৰিৱেশ পৰ্যটনৰ ধাৰণা সম্পৰ্কে গাঁওবাসীৰ সজাগতাৰ অভাৱ <p>পৰিৱেশ পৰ্যটন উন্নতকৰণত সাম্ভাৰ্য কিছু হস্তক্ষেপ নিম্নৰূপে :</p> <ol style="list-style-type: none"> ১) ইডিচিৰ যুবকসকলৰ বাবে পৰ্যটন আৰু আতিথেয়তা সম্পৰ্কে মৌলিক দক্ষতা উন্নয়ন প্ৰশিক্ষণ যাৰ জৰিয়তে বিশেষ পৰ্যায়ৰ গাইড আৰু সহায় সম্পৰ্কে অত্যাধুনিক পৰ্যায়ৰ প্ৰশিক্ষণক আকৌ উন্নত কৰিব পাৰি। ২) পৰ্যটক থকাৰ বাবে শিবিৰ স্থাপনৰ জৰিয়তে পৰিৱেশ পৰ্যটন উন্নতকৰণ ৩) উদ্যমিতা আৰু ব্যৱসায়মুখী প্ৰশিক্ষণ <p>বিতং তথ্য নথি-২ৰ তালিকা-১৪ত দৃষ্টব্য</p>

<p>ঋণৰ ব্যৱস্থা</p>	<p>ইডিচিৰ ঋণৰ সুবিধাৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰধান বাধাবোৰ নিম্নৰূপ :</p> <ol style="list-style-type: none"> ১) গাঁৱত অসংগঠিত ঋণদাতাৰ দ্বাৰা অধিক হাৰত সুত ধাৰ্য ২) ঋণ ল'বলৈ ইচ্ছুকসকললৈ ঋণ প্ৰদান কৰাত বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ অনাগ্ৰহ। <p>গাঁওবাসীক উন্নত ঋণ ব্যৱস্থা প্ৰদানৰ উদ্দেশ্যে কিছু সাম্ভাৱ্য হস্তক্ষেপ নিম্নৰূপ :</p> <ol style="list-style-type: none"> ১) নিয়মিত ভিত্তিত বেংক সংযোগৰ সুবিধা প্ৰদান ২) এলেকাত ক্ষুদ্ৰ বিনিয়োগ প্ৰতিষ্ঠানৰ প্ৰৱেশ ৩) আত্মসহায়ক গোট বা গাঁও পৰ্যায়ৰ প্ৰতিষ্ঠান উন্নতকৰণ <p>বিতং তথ্য নথি-২ৰ তালিকা-১৫ত দ্ৰষ্টব্য।</p>
<p>কৌশলগত হস্তক্ষেপ</p>	<p>উপৰোক্ত জীৱিকাৰ উপায়বোৰ সম্পৰ্কে কিছু কৌশলগত হস্তক্ষেপ নিম্নৰূপ :</p> <p>বাঁহৰ শিল্প :</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ বাঁহৰ শিল্প সম্পৰ্কে দক্ষতা উন্নয়ন প্ৰশিক্ষণ, যাৰ জৰিয়তে বাঁহৰ শিল্পকাৰ্যৰ বিষয়ে অত্যাধুনিক পৰ্যায়ৰ প্ৰশিক্ষণ পুনৰ উন্নত কৰিব পাৰি। ◆ উৎপাদন বৃদ্ধিৰ বাবে বিশেষ ধৰণৰ যন্ত্ৰপাতিৰ ব্যৱহাৰ। ◆ উদ্যমিতা আৰু ব্যৱসায়মুখী প্ৰশিক্ষণ <p>পশুপালন :</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ পশুপালন আৰু পেৰা ভেটেৰিনাৰী বিষয়ত বিশেষ ধৰণৰ প্ৰশিক্ষণ ◆ সম্প্ৰদায়/ইডিচি পৰিচালিত কৃষি-পশুচিকিৎসা কেন্দ্ৰ স্থাপন। ◆ উদ্যমিতা আৰু ব্যৱসায়মুখী প্ৰশিক্ষণ। <p>পৰিবেশ পৰ্যটন :</p> <p>ইডিচিৰ যুৱকসকলৰ বাবে পৰ্যটন আৰু আতিথেয়তা সম্পৰ্কে মৌলিক দক্ষতা উন্নয়ন প্ৰশিক্ষণ যাৰ জৰিয়তে বিশেষ পৰ্যায়ৰ পৰ্যটন গাইড আৰু সহায় সম্পৰ্কে অত্যাধুনিক পৰ্যায়ৰ প্ৰশিক্ষণক পুনৰ উন্নত কৰিব পাৰি। পৰ্যটক থকাৰ বাবে শিবিৰ স্থাপনৰ জৰিয়তে ব্যৱসায়মুখী প্ৰশিক্ষণ।</p> <p>ঋণৰ ব্যৱস্থা :</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ নিয়মিত ভিত্তিত বেংকক সংযোগৰ সুবিধা প্ৰদান। ◆ এলেকাত ক্ষুদ্ৰ বিনিয়োগ প্ৰতিষ্ঠানৰ প্ৰৱেশ। ◆ আত্মসহায়ক গোট বা গাঁও পৰ্যায়ৰ প্ৰতিষ্ঠান
<p>৪। জীৱিকা উন্নয়ন কৰ্মসূচী</p>	
<p>উপাৰ্জন বৃদ্ধিৰ কাম-কাজ</p>	<p>ইডিচিৰ বাবে মূল উপাৰ্জন বৃদ্ধিৰ কাম-কাজবোৰ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল :</p> <p>কৃষি খণ্ড :</p> <p>পশুপালন ক্লাষ্টাৰৰ (গাহৰিৰ পাম আৰু স্থানীয় কুকুৰা পাম) উন্নতকৰণ</p> <p>কৃষি বহিৰ্ভূত খণ্ড :</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ঘৰৰ ব্যৱহাৰৰ উপযোগী সামগ্ৰীৰ ওপৰত বিশেষ গুৰুত্বসহ বাঁহৰ শিল্পৰ ক্লাষ্টাৰ উন্নতকৰণ। ◆ পৰিবেশ পৰ্যটন চাৰ্কিট গঠন। <p>উৎস : নথি-৪-ৰ তালিকা-৩২ত</p>

আত্মসহায়ক গোটৰ কামকাজ	<p>নিম্নোক্ত কৰ্মসূচী গ্ৰহণৰ জৰিয়তে আত্মসহায়ক গোটবোৰে ইডিচিৰ সামাজিক মূলধন উন্নত কৰাত অত্যন্ত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা ল'ব পাৰে :</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ গাঁওবাসীৰ মাজত দক্ষতা উন্নয়ন আৰু উদ্যমিতাৰ গুৰুত্ব সম্পৰ্কে সজাগতা সৃষ্টি। ◆ বহুসংখ্যক আত্মসহায়ক গোট গঠনৰ জৰিয়তে গাঁও সংগঠন গঠন। ◆ আত্মসহায়ক গোটবোৰৰ মাজত গুৰুত্ব দিয়া জীৱিকাৰ হস্তক্ষেপসহ ক্ষুদ্ৰ উদ্যোগ-প্ৰতিষ্ঠান গঠন আৰু ইয়াৰ জৰিয়তে ইডিচিৰ গাঁওবোৰত বিশেষ ধৰণৰ হস্তক্ষেপৰ ক্লাষ্টাৰ সৃষ্টি। ◆ গাঁৱৰ ভিতৰত সামাজিক কুকাৰ্য বোধতো ভূমিকা পালন কৰা। <p>সূত্র : নথি-৪-ৰ তালিকা-৩৩</p>
শিক্ষামূলক ভ্ৰমণ	<p>এতিয়ালৈকে কোনো শিক্ষামূলক ভ্ৰমণৰ পৰিকল্পনা কৰা হোৱা নাই।</p> <p>সূত্র : নথি-৪-ৰ তালিকা-৩৪-ত</p>
কৰ্ম আঁচনিৰ সাৰাংশ	<p>পৰিকল্পনাৰ পৰৱৰ্তী পৃষ্ঠাসমূহত দিয়া হৈছে।</p>
সংপ্ৰক্তকৰণ	<p>চৰকাৰ আৰু বেচৰকাৰী খণ্ডসমূহক পৰিকল্পিত উদ্যোগসমূহত সংপ্ৰক্ত কৰাৰ বাবে আহুন জনোৱাৰ সম্ভাৱনা আছে :</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ৰাষ্ট্ৰীয় বাঁহ মিছন ◆ উদ্যোগ আৰু বাণিজ্য বিভাগ, অসম চৰকাৰ। ◆ সদৌ ভাৰত কাৰিকৰ আৰু হস্তশিল্পী কল্যাণ সংস্থা (এ আই এ চি এ) ◆ অসম পৰ্যটন উন্নয়ন নিগম লিমিটেড ◆ পৰ্যটন সঞ্চালকালয়, অসম চৰকাৰ ◆ ৰাষ্ট্ৰীয় ক্ষুদ্ৰ মালিকানা কুকুৰা পাম উন্নয়ন ন্যাস (এন এছ পি ডি টি) ◆ ভাৰতীয় কৃষি গৱেষণা পৰিষদ : গাহৰি বিষয়ক ৰাষ্ট্ৰীয় গৱেষণা কেন্দ্ৰ, গুৱাহাটী। ◆ ইণ্ডিয়ান অইল কৰ্পৰেচন লিমিটেড (আই অ' চি এল) ◆ ক'ল ইণ্ডিয়া লিমিটেড (চি আই এল) ◆ ৰাষ্ট্ৰীয় জীৱিকা মিছন।

৫। কৰ্ম আঁচনি

গেলিপুং ইডিচিৰ কৰ্ম আঁচনি

ক্রমিক নং	কাম-কাজ	সংখ্যা	পদ্ধতি
ক) অংশগ্ৰহণ মূলক ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা			
১	ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ প্ৰস্তুতি	১	পি আৰ এ, বেছলাইন সমীক্ষা।
খ) উৎপাদক সংগঠিত কৰা আৰু উদ্যমিতা আৰু কাৰিকৰী সামৰ্থ্য নিৰ্মাণ (সামৰ্থ্য নিৰ্মাণ)			
১	সজাগতা গঢ়ি তোলাৰ কৰ্মসূচী	১	সজাগতা কৰ্মসূচী
১	খ-১) দক্ষতা উন্নয়ন সম্পৰ্কে বাঁহৰ শিল্প সম্পৰ্কে দক্ষতা উন্নয়ন প্ৰশিক্ষণ কৰ্মসূচী।	১	বাঁহৰ শিল্প সম্পৰ্কে দক্ষতা উন্নয়ন প্ৰশিক্ষণ অনুষ্ঠিত কৰা (২০০ ঘণ্টা)।

২	পশুপালন সম্পৰ্কে দক্ষতা উন্নয়ন প্ৰশিক্ষণ কৰ্মসূচী।	১	পশুপালন আৰু পেৰা প্ৰফেচনেল উন্নয়ন সম্পৰ্কে প্ৰশিক্ষণ অনুষ্ঠিত কৰা (২০ দিন)।
৩	পৰিবেশ পৰ্যটন সম্পৰ্কে প্ৰশিক্ষণ	১	পৰিবেশ পৰ্যটন সম্পৰ্কে প্ৰশিক্ষণ অনুষ্ঠিত কৰা (৩০ দিন)।
৪	উদ্যমিতা দিগ্‌দৰ্শন সম্পৰ্কে প্ৰশিক্ষণ	১	উদ্যমিতা দিগ্‌দৰ্শন কাৰ্যসূচী (৩০দিন)।

গ) সামাজিক সমাবেশকৰণ

১	সমূহীয়া গোট (যেনে : আত্মসহায়ক গোট, সমিতি, এন জি অ', সংস্থা, উৎপাদক কোম্পানী) সম্পৰ্কে সজাগতা সৃষ্টি শিবিৰ		সমবায় বিশেষজ্ঞৰ জৰিয়তে সমূহীয়া গোট গঠন সম্পৰ্কে ৪ দিনৰ সজাগতা শিবিৰ।
২	নিয়োগ আৰু স্বনিয়োজনৰ বাবে হাতে-কামে দিক্ নিৰ্দেশনা সাহায্য আৰু সংযোগ উন্নতকৰণ কৰ্মসূচী		২০১৭ চনৰ মাৰ্চলৈকে এজেন্সিৰ বিশেষজ্ঞৰ জৰিয়তে হাতে-কামে সাহায্য।

ঘ) মূল্য শৃঙ্খল উন্নতকৰণ

ঘ-১) মূল্য শৃঙ্খল উন্নতকৰণৰ জৰিয়তে উৎপাদিত সামগ্ৰী উন্নতকৰণ

১	বাঁহৰ শিল্পত মূল্য শৃঙ্খল উন্নতকৰণ	১	প্ৰক্ৰিয়াকৰণৰ কামকাজ সম্পৰ্কে ৭ দিনৰ প্ৰশিক্ষণ।
---	------------------------------------	---	--

খ-২) আধুনিক সা-সঁজুলি যোগান

১	কাৰিকৰৰ বাবে আধুনিক সা-সঁজুলি যোগান	১	আধুনিক সা-সঁজুলি যোগান।
২	প্ৰতিপালনৰ সা-সঁজুলি	২	

খ-৩) উন্নত উৎপাদন আৰু প্ৰক্ৰিয়াকৰণ সামৰ্থ্য

ঙ) বজাৰত প্ৰৱেশৰ বাবে সহায়

ঘ-১)	প্ৰাতিষ্ঠানিক ক্ৰেতা অথবা চৰকাৰী সংস্থাৰ সৈতে সংযোগ (গোটেই বছৰ ধৰি)	২	ক্ৰেতা আৰু বিক্ৰেতাৰ আদান প্ৰদানৰ বাবে প্লেটফৰ্ম সৃষ্টি (৫ দিন)।
ঘ-২)	বন বজাৰ স্থাপন	বছৰজুৰি	বন বজাৰৰ জৰিয়তে সংযোগ।
ঘ-৩)	বাণিজ্য মেলা আৰু প্ৰদৰ্শনীত অংশগ্ৰহণ	১	বন বিভাগৰ জৰিয়তে এটা প্ৰদৰ্শনী আৰু মেলাত অংশগ্ৰহণ।
ঘ-৪)	অন্যান্য ভৌগোলিক বজাৰত প্ৰৱেশ	১	শিক্ষামূলক ভ্ৰমণ।
ঘ-৫)	ই-পৰ্টেল, পুস্তিকা, কেটেলগ আদিৰ জৰিয়তে প্ৰচাৰ	১	বিপণন বিশেষজ্ঞৰ দ্বাৰা গৃহীত ২ দিনৰ প্ৰশিক্ষণ, সজাগতা কৰ্মসূচী।

৬। বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা

গেলিপুঙৰ ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ এক অংশ হিচাপে গাঁও পৰ্যায়ত বিতং পি আৰ এ অনুশীলনৰ পিছত এই বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। এই পৰিকল্পনাৰ উদ্দেশ্যসমূহ হ'ল— জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ, পৰিবেশগত কৰ্মসূচী আৰু ইডিচিৰ অন্তৰ্গত বনাঞ্চলত সক্ষমতা; এক স্থিতিশীল ব্যৱস্থাৰ সম্প্ৰদায়ৰ উপভোগ আৰু জীৱন ধাৰণৰ প্ৰয়োজনীয়তাসমূহ লাভ কৰা।

১. ইডিচি-ৰ বনাঞ্চলৰ অৱস্থা

গেলিপুং ইডিচিৰ বনাঞ্চলসমূহৰ বাবে এই ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাত তলৰ বিষয়সমূহ বিবেচনা কৰা হৈছে।

ক) বন বিভাগৰ দ্বাৰা ইডিচিক ন্যস্ত বনাঞ্চল এলেকা আৰু

খ) বৃক্ষ ৰোপিত এলেকা/বৃক্ষৰোপণ কৰিবলগীয়া সম্প্ৰদায়ৰ ভূমি আৰু অধিসূতি বনাঞ্চল এলেকাৰ বাহিৰৰ ভূমি উপৰোক্ত দুয়োটা বিভাগৰে ইডিচিৰ বনাঞ্চলৰ অৱস্থা সম্পৰ্কে তলত আলোচনা কৰা হ'ল।

১.১ বনাঞ্চল আৰু তাৰ অৱস্থা

ইডিচিৰ অন্তৰ্গত বনাঞ্চলৰ পূৰ্ণ বিৱৰণ প্ৰ'ফৰ্মা-৩ৰ অধীনত তালিকা-৩.১ত দাখিল কৰা হৈছে ('বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা'), যিসমূহ এই ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাত পৰিশিষ্ট হিচাপে সন্নিবিষ্ট কৰা হৈছে। অন্যান্য বৃক্ষৰোপিত এলেকা (বা ৰোপণ কৰিবলগীয়া) বিবেচনা কৰাৰ পিছত গেলিপুং ইডিচিৰ বনাঞ্চলৰ অৱস্থাৰ যাৰ সংক্ষেপ তলত দিয়া হ'ল।

তালিকা-১ : গেলিপুং ইডিচিৰ বনাঞ্চলৰ অৱস্থা

চিহ্নিতকৰণ	ইডিচি-ৰ বনাঞ্চলৰ আয়তন (হেক্টৰ)	গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব (কিঃমিঃ)	বনাঞ্চলৰ অৱস্থা (ভাল বনৰ ৪০% আৰু ততোধিক ক্ৰাউন ঘনত্ব বাকী-ক্ষতিগ্ৰস্ত) ঘনত্ব	সম্প্ৰদায়ৰ দ্বাৰা ব্যৱহাৰৰ সময় ব্যৱধানতা (২-৩ মাহ /মাহ/৩-৬ মাহ/ ৬-৯ মাহ ৯ মাহৰ অধিক
ক) ন্যস্ত বনাঞ্চল	৩০ হেক্টৰ	৪ কিঃমিঃ	ভাল এলেকা ১০ হেক্টৰ ক্ষতিগ্ৰস্ত ২০ হেক্টৰ	৬-৯
জিপিএছ সহ ডিগবৈ বন আঞ্চলিকৰ অধীনত ইউ ডি আৰ এফ (ডব্লিউ বি)-ৰ সীমা জুৰি	ডিগবৈ		ভাল এলেকা ১০ হেক্টৰ ক্ষতিগ্ৰস্ত ২০ হেক্টৰ	৬-৯
অন্যান্য ৰোপিত এলেকা	—	—	—	—
অৱস্থিতি : বনাঞ্চলৰ প্ৰকাৰ : ভি/এফ	গেলিপুং	—	—	৬-৯
মুঠ	৮০৮ হেক্টৰ এন আৰ ৬০৬ হেক্টৰ আইপি ২০২ হেঃ	৪ কিঃমিঃ	ভাল এলেকা ১০ হেক্টৰ ক্ষতিগ্ৰস্ত ২০ হেক্টৰ	৬-৯

সূত্ৰ : প্ৰ'ফৰ্মা-৩, তালিকা-৩.১/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা।

ইয়াৰ পৰা দেখা গ'ল যে গেলিপুঙৰ অন্তৰ্গত বনাঞ্চলৰ ৩০ হেক্টৰ, ইয়াৰে ১০ হেক্টৰ (৩৩%) হৈছে 'ভাল'
(ক্ৰাউন ঘনত্ব > ৪০%) আৰু বাকী ২০ হেক্টৰ 'ক্ষতিগ্ৰস্ত'।

১.২ বনাঞ্চলৰ মাটিৰ প্ৰকাৰ

গেলিপুং ইডিচিৰ বনাঞ্চলসমূহ মাৰ্ঘেৰিটা পশ্চিমত অৱস্থিত। তলৰ তালিকাত এই বনাঞ্চলৰ মাটিৰ কিছু বৈশিষ্ট্য

উল্লেখ কৰা হ'ল।

স্থিতি মাপ	ন্যস্ত বনাঞ্চলৰ অৱস্থা	বৃক্ষৰোপিত অন্যান্য এলেকাৰ অৱস্থা
উৰ্বৰতাৰ পৰ্যায়	৪.৫-ৰ পৰা ৫ জৈৱিক	উপলব্ধ নহয়
ভূমি ক্ষয়ৰ অৱস্থা	ত্বৰাঘ্নিত ক্ষয়	উপলব্ধ নহয়
উপস্থিতি :		
ক) পলস	৩৭.৫%	উপলব্ধ নহয়
খ) বোকামাটি	২৬.৪%	উপলব্ধ নহয়
গ) ন-উৰ্বৰ ভূমি	২৩.১০%	উপলব্ধ নহয়
ঘ) বালিচাহি	১৩%	উপলব্ধ নহয়

সূত্ৰ : প্ৰ'ফ'ৰ্মা-৩, 'খ বনাঞ্চলৰ মাটিৰ প্ৰকাৰ'/বনবিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা

গেলিপুঙৰ বাবে : বনাঞ্চলৰ মাটিৰ প্ৰকাৰৰ মূল মূল বৈশিষ্ট্য তলৰ সাৰাংশত দিয়া হ'ল :

- ১) পলসুৱা
- ২) এণ্টিছ'ল
- ৩) আলফিছ'ল

১.৩ বনাঞ্চলৰ বৰ্তমান উদ্ভিদসমূহ

গেলিপুং ইডিচি-ৰ বনাঞ্চলৰ বৰ্তমান উদ্ভিদসমূহৰ নাম তলত দিয়া হ'ল। এইটো মনকৰিবলগীয়া যে স্থানীয় বনাঞ্চলসমূহক গ্ৰীষ্মমণ্ডলীয় অৰ্ধৰিহৰিৎ আৰু গ্ৰীষ্মমণ্ডলীয় আৰ্দ্ৰ চিৰহৰিৎ হিচাপে শ্ৰেণীভুক্ত কৰা হৈছে।

তালিকা-৩ : গেলিপুং ইডিচি-ৰ বৰ্তমান উদ্ভিদসমূহ

স্থিতিমাপ	স্থানীয় নাম	বৈজ্ঞানিক নাম
প্ৰধান বনজ প্ৰজাতি	ভেলকৰ বেইন ট্ৰি শিমলু ভেলকৰ	
সহযোগী	বান্দৰ ডিমা, মৰ্হাল, পমা ভাতঘিলা	
ওল্ল	পুটুকোলা বাগডোলা দীঘলতি	
ভেষজ উদ্ভিদ	নেফাফু নৰসিংহ হাতী ভেকুৰি	
উৎপাদন	—	
অন্যান্য, যদি আছে	—	

সূত্ৰ : প্ৰ'ফ'ৰ্মা-৩ 'গ বৰ্তমান উদ্ভিদ ও প্ৰাণীসমূহ' বনবিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা

২. বন উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ অন্যান্য বিষয়সমূহ

তলৰ উপশাখা সমূহৰ গেলিপুং ইডিচিৰ বন উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ অন্যান্য বিষয়সমূহ উল্লেখ কৰা হ'ল।

২.১ ইডিচিৰ অতীতৰ সুৰক্ষা ব্যৱস্থা

অতীতত বন সুৰক্ষাৰ বাবে গেলিপুং ইডিচিৰ দ্বাৰা কোনো সুৰক্ষা ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হোৱা নাই।

[সূত্র : প্ৰ'ফৰ্মা-৩, ইডিচি-ৰ অৱস্থা viii+ix/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু ইডিচিৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা]

২.২ বনজ উৎপাদনৰ ঘৰুৱা চাহিদা

স্থানীয় সম্প্ৰদায়ৰ ঘৰুৱা চাহিদাৰ বাবে বনজ উৎপাদনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীলতাৰ তথ্য তলৰ তালিকাত দাঙি ধৰা হ'ল :

তালিকা-৪(ক) : গেলিপুং ইডিচিৰ প্ৰতি পৰিয়ালৰ বনজ উৎপাদনৰ ঘৰুৱা চাহিদা

বনজ উৎপাদনৰ নাম	পৰিয়ালৰ গড় চাহিদা		বৰ্তমান কেনেকৈ চাহিদা পূৰণ হৈছে	উৎস
	চাহিদাৰ সময় ব্যৱধান	আনুমানিক পৰিমাণ		
কাঠখৰি	গোটেই বছৰ	৮০,০০০	—	স্থানীয়
ঘৰৰ বাবে কাঠ	৩-৪ মাহ	২০০০-২৫০০ চিএফটি	—	স্থানীয়
সঁজুলিৰ সৰু কাঠ	ৰোপণৰ সময়	১০০ চি এফ টি	—	স্থানীয়
খুঁটা/বাঁহ	গোটেই বছৰ	২০০০ টা	—	স্থানীয়
বনাঞ্চলৰ পৰা পশুখাদ্য	গোটেই বছৰ	৪০,০০০-৬০,০০০	—	স্থানীয়
এন টি এফ পি	—	—	—	—
অন্যান্য				

সূত্র : প্ৰ'ফৰ্মা-৩, তালিকা-৩.২/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা
গেলিপুং ইডিচি-ত ২০২ টা পৰিয়াল আছে। ওপৰৰ তালিকা আৰু পৰিয়ালৰ এই সংখ্যাৰ পৰা প্ৰাপ্ত তথ্য অনুসৰি
গেলিপুং ইডিচি-ৰ অধীনস্থ গাঁওসমূহৰ নিজস্ব ব্যৱহাৰৰ বাবে মুঠ বনজ উৎপাদনৰ চাহিদা নিম্নৰূপে :

তালিকা-৪- (খ) : গেলিপুং ইডিচি-ৰ সকলো পৰিয়ালৰ বনজ উৎপাদনৰ মুঠ ঘৰুৱা চাহিদা

বনজ উৎপাদনৰ নাম	সম্প্ৰদায়ৰ চাহিদা (বাৰ্ষিক কিঃগ্ৰাঃ) (*)	মন্তব্য
কাঠখৰি	৮০,০০০	—
ঘৰৰ বাবে কাঠ	২০০০-২৫০০ চি এফ টি	—
সঁজুলিৰ বাবে সৰু কাঠ	১০০ চি এফ টি	—
খুঁটা/বাঁহ	২০০০ টা	—
বনাঞ্চলৰ পৰা পশুখাদ্য	৪০,০০০-৬০,০০০	—
এ টি এফ পি	—	—
অন্যান্য	—	—

সূত্র : ওপৰৰ তালিকা-৪-(ক) আৰু সম্প্ৰদায়ৰ নথিৰ পৰা প্ৰাপ্ত মুঠ পৰিয়ালৰ সংখ্যা

(*) = গড় পৰিয়ালৰ চাহিদাৰ (তালিকা-৪ (ক) × ২০২ পৰিয়াল)-ৰ আনুমানিক পাৰমাণ

২.৩ গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা বনজ উৎপাদন সামগ্ৰী সংগ্ৰহ আৰু বিপণন

পৰিয়ালৰ ঘৰুৱা ব্যৱহাৰৰ উপৰি এইধৰণৰ সামগ্ৰী সংগ্ৰহ কৰি স্থানীয় বজাৰত বিক্ৰীৰ জৰিয়তে গাঁওবাসী বনজ উৎপাদনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। গেলিপুং ইডিচিৰ গাঁওসমূহৰ বাসিন্দাসকলৰ দ্বাৰা বনজ উৎপাদন সংগ্ৰহ আৰু বিপণনৰ তথ্য তলৰ তালিকাত উল্লেখ কৰা হ'ল।

তালিকা-৫-(ক) : গেলিপুং ইডিচিৰ গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা বনজ উৎপাদন সংগ্ৰহ আৰু বিপণন

বনজ উৎপাদনৰ নাম	বিপণনৰ বাবে সংগ্ৰহ			সংগ্ৰহৰ স্থান
	ঋতু/মাহ	সংগ্ৰহকাৰী পৰিয়ালৰ সংখ্যা	সংগৃহীত সামগ্ৰীৰ গড় পৰিমাণ	
কাঠখৰি	গোটেই বছৰ	১৮০	৩	স্থানীয়
ঘৰৰ বাবে কাঠ	ডিচে-জানুৱাৰী	১৮০	২-৩	স্থানীয়
সঁজুলিৰ বাবে	এপ্ৰিল-মে'	১৮০	৪৫	স্থানীয়
বাঁহ	ডিচে-জানু	১৮০	২০০০	স্থানীয়
খুঁটা	শীতকাল	১৮০	৭০০	স্থানীয়
বনাঞ্চলৰ পৰা পশুখাদ্য	গোটেই বছৰ	১৮০	৪০,০০০-৬০,০০০	স্থানীয়
এন টি এফ পি	—	—	—	—
অন্যান্য	—	—	—	—

সূত্র : প্ৰ'ফৰ্মা-৩, তালিকা-৩.৩/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলে উপৰোক্ত বনজ উৎপাদন তেওঁলোকৰ নিজস্ব উপভোগৰ কাৰণে সংগ্ৰহ কৰে। ওপৰৰ তালিকাৰ উল্লিখিত তথ্যৰ লগত সম্পৰ্কিত কিছু অতিৰিক্ত প্ৰাসঙ্গিক তথ্য তলৰ তালিকাত দিয়া হ'ল।

তালিকা-৫(খ) : বনজ উৎপাদন সংগ্ৰহ আৰু বিপণন-অতিৰিক্ত তথ্য গেলিপুং ইডিচি

বনজ উৎপাদনৰ নাম	উদ্ধৃত্ত বিপণন (কিঃগ্ৰাঃ)	কেনেকৈ বিপণন কৰা হয়	বনজ উৎপাদন বিক্ৰীৰ জৰিয়তে
কাঠখৰি	উপলব্ধ নহয়	—	—
ঘৰৰ বাবে কাঠ	উপলব্ধ নহয়	—	—
সঁজুলিৰ বাবে সৰু কাঠ	উপলব্ধ নহয়	—	—
বাঁহ	উপলব্ধ নহয়	—	—
খুঁটা	উপলব্ধ নহয়	—	—
বনাঞ্চলৰ পৰা পশুখাদ্য	উপলব্ধ নহয়	—	—
এন টি এফ পি	উপলব্ধ নহয়	—	—
অন্যান্য	উপলব্ধ নহয়	—	—

সূত্র : প্ৰ'ফৰ্মা-৩, তালিকা-৩.৪% বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা ২.৪ বনজ উৎপাদনৰ মুঠ চাহিদা—ঘৰুৱা ব্যৱহাৰ আৰু বিপণনৰ বাবে পূৰ্বে উল্লেখ কৰা উপশাখাৰ তথ্যৰ ভিত্তিত গেলিপুং ইডিচি-ৰ সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ বনজ উৎপাদনৰ মুঠ চাহিদাৰ সাৰাংশ তলত দিয়া হ'ল।

তালিকা-৬ : গেলিপুং ইডিচি-ৰ গাঁওবাসীৰ বনজ উৎপাদনৰ মুঠ চাহিদা			
বনজ উৎপাদনৰ নাম	সম্প্ৰদায়ৰ চাহিদা (বাৰ্ষিক কিঃগ্ৰাঃ) তালিকা ৪ (খ)	উদ্ধৃত্ত বিপণন কৰা হৈছে তালিকা- ৪(খ)ৰ পৰা	মুঠ চাহিদা (কিঃগ্ৰাঃ)
কাঠখৰি	৮০,০০০	উপলব্ধ নহয়	৮০,০০০
ঘৰৰ বাবে কাঠ	২০০০-২৫০০ চি এফ টি	উপলব্ধ নহয়	২০০০-২৫০০ চি এফ টি
সঁজুলিৰ বাবে সৰু কাঠ	১০০ চি এফ টি	উপলব্ধ নহয়	১০০ চি এফ টি
বাঁহ	২০০০	উপলব্ধ নহয়	২০০০
খুঁটা	—	—	—
বনাঞ্চলৰ পৰা পশুখাদ্য	৪০,০০০-৬০০০০	উপলব্ধ নহয়	৪০,০০০-৬০,০০০
এন টি এফ পি	—	—	—
অন্যান্য	—	—	—

সূত্র : পূৰ্ববৰ্তী পৃষ্ঠাত দিয়া হৈছে, এই অধ্যায়ৰ তালিকা- ৪(খ) আৰু ৫(খ)

৫। বন সুৰক্ষা বিষয়

৩.১ সুৰক্ষা সমস্যাসমূহ

গেলিপুং ইডিচি-ৰ বনাঞ্চল সুৰক্ষাৰ বিষয়সমূহ সংক্ষিপ্তভাৱে তলত দিয়া হ'ল।

তালিকা-৭ : গেলিপুং ইডিচি-ৰ সুৰক্ষা সমস্যাসমূহ

সমস্যাৰ ধৰণ	প্ৰাসঙ্গিক (হয়/নহয়)	গুৰুত্ব (হয়/নহয়)
চৰণীয়া পথাৰ স্থানীয় পশু	হয়	হয়
চৰণীয়া পথাৰ-অন্যান্য এলেকাৰ পশু	হয়	হয়
বেআইনীভাৱে কাঠকটা	নহয়	নহয়
কাঠ চোৰাং চালান	নহয়	নহয়
দুৰ্ঘটনাবশতঃ অগ্নিকাণ্ড	নহয়	নহয়
বনভূমি বেদখল	নহয়	নহয়

সূত্র : প্ৰ'ফৰ্মা-৩, তালিকা-৩.৫/বনবিভাগ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা

এইদৰে উপৰোক্ত ইডিচি-ত বনসুৰক্ষা বিষয়ত সন্মুখীন হোৱা বিশেষ দিশবোৰ হ'ল :

ক) শস্য চপোৱাৰ সময়ত চৰণীয়া পশুৱে শস্য বিনষ্ট কৰে।

খ) জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ ফলত লোকৰ দ্বাৰা ভূমি বেদখল

গ) দুৰ্ঘটনাবশতঃ অগ্নিকাণ্ড আৰু চোৰাং চালান আৰু এক সমস্যা যাৰ ফলত বনাঞ্চল ধ্বংস হৈ আছে।

৩.২ বনাঞ্চল ধ্বংস কাৰণসমূহ

গেলিপুং ইডিচি-ত বনাঞ্চল ধ্বংসৰ বাবে জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ কাৰণসমূহ নিম্নৰূপে :

সূত্র : প্ৰ'ফৰ্মা-৩, তালিকা ৩.৫/বনবিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা।

৪. বন উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বিষয়সমূহ :

গেলিপুং ইডিচি-ত বনাঞ্চল উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বিষয়সমূহ তলৰ উপশাখাত দিয়াৰ দৰে উল্লেখ কৰিব পাৰি, যেনে- সুৰক্ষাৰ বাবে পৰিকল্পনা, বন উন্নতকৰণ (নিৰাময়), নাৰ্ছাৰী উন্নয়ন, ৰক্ষণাবেক্ষণ আৰু বিবিধ কামকাজ।

৪.১ সুৰক্ষা পৰিকল্পনা

সুৰক্ষা পৰিকল্পনাৰ বিষয়সমূহ তলত দিয়াৰ দৰে গেলিপুং ইডিচি-ৰ বন সুৰক্ষা সম্পৰ্কীয় বিষয়সমূহ পূৰ্বে আলোচিত উপশাখা ৩.১-ৰ পৰা আলোচনা কৰা হৈছে।

তালিকা-৮ : গেলিপুং ইডিচি-ৰ সুৰক্ষা পৰিকল্পনা

সুৰক্ষা কৰ্ম (প্ৰযোজ্য হিচাপে প্ৰ'ফৰ্মা-৩-ৰ তালিকা ৩.৭-ৰ পৰা পূৰণ কৰা হ'ব	বনাঞ্চল এলেকাৰ অৱস্থিতি	ব্যৱস্থা গ্ৰহণৰ সংখ্যাগত মান নিৰ্ণয় (দৈৰ্ঘ্য, আয়তন, আকাৰ আদি)	সময়-কাল	অগ্ৰাধিকাৰ (উচ্চ/মধ্যম /নিম্ন)
স্থানীয় চকীদাৰ নিয়োগ	গেলিপুং ইডিচি	৩০ হেক্টৰ	গোটেই বছৰ	উচ্চ
পৰিৱেশ ভাৰসাম্যৰ বাবে বনাঞ্চলৰ গুৰুত্ব সম্পৰ্কে শিবিৰৰ জৰিয়তে সজাগতা গঢ়ি তোলা	গেলিপুং ইডিচি	৯০ ব্যাসাৰ্ধ	গোটেই বছৰ	উচ্চ

সূত্ৰ : প্ৰ'ফৰ্মা-৩, তালিকা ৩.৭/বন বিভাগ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা।

এইদৰে দেখা যায় গেলিপুং ইডিচি-ত পৰিকল্পনা কৰা উল্লেখযোগ্য সুৰক্ষা ব্যৱস্থাসমূহ (উচ্চ/মধ্যম অগ্ৰাধিকাৰ সহ) নিম্ন ৰূপ :

১। স্থানীয় চকীদাৰ নিয়োগত উচ্চ অগ্ৰাধিকাৰ দিব লাগিব। তেওঁ ইডিচি-ৰ নিকটৱৰ্তী এলেকাত নিয়মিত পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰিব।

২। পৰিৱেশ আৰু পাৰিপাৰ্শ্বিক ভাৰসাম্যৰ বাবে গাঁওবাসীক সজাগ কৰাৰ ওপৰতো উচ্চ অগ্ৰাধিকাৰ দিব লাগিব। ইয়াৰ জৰিয়তে অপ্ৰয়োজনীয়ভাৱে বনাঞ্চলৰ গছকটা হ্রাস কৰিব পাৰিব।

তালিকা- ৯ : গেলিপুং ইডিচি-ৰ প্ৰস্তাৱিত কামকাজৰ ধৰণ :

নিৰাময় (হয়/নহয়)	প্ৰয়োজনীয় (হয়/নহয়)	ইডিচিৰ দায়িত্ব কৰিব পাৰি	মাহ/বছৰ যেতিয়া প্ৰস্তাৱিত বৰ্ধিত	নিৰাময়ৰ বাবে এলেকা (হেক্টৰ)
ক্ষতিগ্ৰস্ত বনাঞ্চলৰ পুনৰুদ্ধাৰ	হয়	হয়	নৱেম্বৰ/জানুৱাৰী	৫০
কটা গছৰ গুৰিৰ সুৰক্ষা	হয়	হয়	নৱেম্বৰ/জানুৱাৰী	৫০
জল বিভাজিকা নিৰাময়	হয়	হয়	নৱেম্বৰ/জানুৱাৰী	৫০
জলাধাৰ	হয়	হয়	গোটেই বছৰ	৫০
ঘাঁহ আৰু তৃণভূমিৰ কাম	হয়	হয়	নৱেম্বৰ/জানুৱাৰী	৫০
বাঁহ ৰোপণ	নহয়	নহয়	—	—
বীজ সিঁচা	নহয়	নহয়	—	—
শিপা আৰু অংকুৰ কটা আৰু ৰোপণ	হয়	হয়	নৱেম্বৰ/জানুৱাৰী	৫০
কলম আৰু নিৰাময়	হয়	হয়	নৱেম্বৰ/জানুৱাৰী	৫০

বস্তুগত বেৰ	নহয়	নহয়	—	—
সামাজিক বেৰ	হয়	হয়	নৱেম্বৰ/জানুৱাৰী	৫০
অন্যান্য কাম-কাজ	—	—	—	—

সূত্র : প্ৰ'ফৰ্মা-৩, তালিকা-৩.৯/বনবিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা এইদৰে নিম্নোক্ত ব্যৱস্থাসমূহ গেলিপুং ইডিচি-ৰ বনাঞ্চলৰ নিৰাময় কামকাজৰ বাবে প্ৰস্তাৱ দিয়া হৈছে :

৪.৩ বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা—অগ্ৰিম কামকাজ আৰু বন সৃজন

ওপৰত উল্লেখ কৰা বিষয়সমূহৰ সৈতে সংশ্লিষ্ট বিষয়বোৰ তলৰ তালিকাত উল্লেখ কৰা হ'ল।

তালিকা-১০ : গেলিপুং ইডিচি-ত বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা

নিৰাময়	ৰোপণৰ বাবে হেক্টৰ হিচাপত নিৰ্ধাৰিত এলেকা	ব্লক ৰোপণৰ বাবে অগ্ৰাধিকাৰ	প্ৰজাতি	স্থান ব্যৱধান মিটাৰ × মিটাৰ
প্ৰাকৃতিকভাৱে পুনৰ্জীৱিতকৰণত	৩০	—	ভেলকৰ, ৰেইন ট্ৰি, শিমলু, ভেলকৰ	২*২
সহায়তা (ৰোপণৰ স্থান ব্যৱধানসহ)				
ব্লক ৰোপণ	—	—	—	—
নিম, আমলখি, মছৰা, বহেৰাৰ (ভেষজ উদ্ভিদ) বীজ সিঁচা	—	—	—	—
সমৃদ্ধকৰণ ৰোপণ	—	—	—	—
পোনপটীয়া ৰোপণ			ভেলকৰ, ৰেইন ট্ৰি শিমলু ভেলকৰ	২*২
অন্যান্য	—	—	—	—
মুঠ এলেকা (হেক্টৰৰ হিচাপত)	৩০	—	—	—

সূত্র : প্ৰ'ফৰ্মা-৩, তালিকা-৩.৮/বনবিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা

৪.৪ বন উন্নতকৰণ—বাৰ্ষিক লক্ষ্যমাত্ৰা

উপৰোক্ত বিষয়ত বছৰৰ বাবে বাৰ্ষিক লক্ষ্যমাত্ৰা তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।

তালিকা- ১০(ক) : গেলিপুং ইডিচি-ত বন উন্নতকৰণৰ বাৰ্ষিক লক্ষ্যমাত্ৰা (বছৰ-১-ৰ পৰা বছৰ ৫)

নিৰাময়	২০১৬	২০১৭	২০১৮	২০১৯	২০২০
প্ৰাকৃতিকভাৱে পুনৰ্জীৱিতকৰণত	৩০	৬০	৯০	১২০	১৫০
সহায়তা (ৰোপণৰ স্থান ব্যৱধানসহ)					
ব্লক ৰোপণ					
নিম, আমলখি, মছৰা, বহেৰাৰ (ভেষজ উদ্ভিদ)					

বীজ ৰোপণ					
সমৃদ্ধকৰণ ৰোপণ					
পোনপটীয়া ৰোপণ					
ঘাঁহ আৰু তৃণভূমিৰ কামকাজ					
অন্তৰ্ৰতীকালীন কামকাজ					

সূত্র : প্ৰ'ফৰ্মা-৩, তালিকা-৩.১০/বনবিভাগৰ কৰ্মাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা
তালিকা- ১০(খ) : গেলিপুং ইডিচি-ত বন উন্নতকৰণৰ বাৰ্ষিক লক্ষ্যমাত্ৰা (বছৰ-৬-ৰ পৰা বছৰ-১০)

নিৰাময়	২০২১	২০২২	২০২৩	২০২৪	২০২৫
প্ৰাকৃতিকভাবে পুনৰুজ্জীৱিতকৰণত সহায়তা (ৰোপণৰ স্থান ব্যৱধান সহ)	১৮০	২১০	২৪০	২৭০	৩০০
ব্লক ৰোপণ	—	—	—	—	—
নিম, আমলখি, মছৰা, বহৰাৰ (ভেষজ উদ্ভিদ) বীজ সিঁচা	—	—	—	—	—
সমৃদ্ধকৰণ ৰোপণ	—	—	—	—	—
পোনপটীয়া ৰোপণ	—	—	—	—	—
ঘাঁহ আৰু তৃণভূমিৰ কামকাজ	—	—	—	—	—
অন্তৰ্ৰতীকালীন কামকাজ	—	—	—	—	—

সূত্র : প্ৰ'ফৰ্মা-৩, তালিকা-৩.১০/বনবিভাগৰ কৰ্মাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা

৪.৫ নাৰ্ছাৰী উন্নয়ন পৰিকল্পনা

গেলিপুং ইডিচি-ৰ নাৰ্ছাৰী উন্নয়ন পৰিকল্পনা নিম্নোক্ত ধৰণৰ নাৰ্ছাৰীবোৰৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল :

ক) ছাইট নাৰ্ছাৰী (গেলিপুং ইডিচি)

বিতং বিৱৰণ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।

ইডিচি নাৰ্ছাৰীসমূহ

গেলিপুং ইডিচি-ৰ নাৰ্ছাৰীবিলাকৰ বিতং বিৱৰণ তলৰ তালিকাত দিয়া হ'ল। ইয়াত ইডিচি-ৰ কামকাজত জড়িত বিভাগীয় নাৰ্ছাৰীবিলাককো সামৰি লোৱা হৈছে।

তালিকা- ১১(ক) : গেলিপুং ইডিচি-ৰ নাৰ্ছাৰীসমূহ

নাৰ্ছাৰীৰ অৱস্থিতি	প্ৰজাতি	উন্নয়নৰ বছৰ	পুলিৰ সংখ্যা	মন্তব্য
ছাইট নাৰ্ছাৰী গেলিপুং ইডিচি	ভেলকৰ, আজাৰ, ৰেইন ট্ৰি	২০১৬-১৭	৩০০০	ব্যক্তিক সহায় কৰা হ'ব।
	ভেলকৰ, আজাৰ, ৰেইন ট্ৰি	২০১৬-১৭	৩০০০	ব্যক্তিক সহায় কৰা হ'ব।

সূত্র : প্ৰ'ফৰ্মা-৩, তালিকা-৩.১১/বনবিভাগৰ কৰ্মাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা

অন্যান্য নাৰ্ছাৰী

গেলিপুং ইডিচি-ৰ নিকটৱৰ্তী অন্যান্য নাৰ্ছাৰীৰ বিতং বিৱৰণ তলৰ তালিকাত উল্লেখ কৰা হ'ল।

তালিকা- ১১(খ) : গেলিপুং ইডিচি-ৰ নিকটৱৰ্তী অন্যান্য নাৰ্ছাৰী

নাৰ্ছাৰীৰ নাম	প্ৰজাতি	উন্নয়নৰ বছৰ	পুলিৰ সংখ্যা	মন্তব্য
—	—	—	—	
—	—	—	—	
—	—	—	—	

সূত্ৰ : প্ৰ'ফ'ৰ্মা-৩, তালিকা-৩.১২/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা

৪.৬ বক্ষণাবেক্ষণ পৰিকল্পনা-১০ বছৰ

গেলিপুং ইডিচি-ত ৰোপিত গছ-পুলিৰ বক্ষণাবেক্ষণ পৰিকল্পনা তলত উল্লেখ কৰা হ'ল। ইয়াত ১০ বছৰ সময়সীমা ধাৰ্য কৰা হৈছে।

ক) বৃক্ষৰ প্ৰজাতি : কাঠখৰি (ভেলকৰ, মোজ, আজাৰ)

তালিকা- ১২(ক) গেলিপুং ইডিচি-ত ৰোপণ কৰা চেণ্ডণৰ বক্ষণাবেক্ষণ পৰিকল্পনা

বছৰ	নিৰাময়
১ম বছৰ	নিৰাময়
২য় বছৰ	অপতৃণ চাফাই
৩য় বছৰ	লতা আদি অপসাৰণ
৪র্থ-ৰ ৬ষ্ঠ বছৰ	চাফ-চিকুণ কৰা
৭ম-ৰ পৰা ৯ম বছৰ	কলম
১০ম বছৰ	কাষৰ ডালবোৰ আঁতৰ কৰা

সূত্ৰ : বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা

খ) বাঁহ

তালিকা- ১২(খ) : গেলিপুং ইডিচি-ত ৰোপণ কৰা বাঁহৰ বক্ষণাবেক্ষণ পৰিকল্পনা

বছৰ	নিৰাময়
১ম-ৰ পৰা ৩য় বছৰ	অপতৃণ ছাফাই
৪র্থ বছৰ	ব্যাপক অপতৃণ অপসাৰণ
৫ম বছৰ	ডালৰ অপসাৰণ
৬ষ্ঠ বছৰ	একাঁ-বেঁকা ডালবোৰ সজোৱা
৭ম বছৰ	পাতলকৈ কলম
৮ম বছৰ	পাতলকৈ কলম
৯ম বছৰ	চাফ-চিকুণ কৰা
১০ম বছৰ	ডালবোৰ অপসাৰণ

সূত্ৰ : বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা

গ) কাঠখৰিৰ গছ ৰোপণ

তালিকা- ১২(গ) : গেলিপুং ইডিচি-ত ৰোপণ কৰা কাঠখৰিৰ গছৰ বক্ষণাবেক্ষণ পৰিকল্পনা

বছৰ	নিৰাময়
১ম-ৰ পৰা ২য় বছৰ	অপতৃণ চাফাই আৰু পুলিৰ চাৰিও পিনে গোলাকাৰ বেৰ নিৰ্মাণ
৩য়-ৰ পৰা ৪র্থ বছৰ	কাষৰ ডালবোৰ অপসাৰণ
৫ম বছৰ	অপতৃণ চাফাই
৬ষ্ঠ বছৰ	অবাস্তিত ডালবোৰ কৰ্তন
৭ম বছৰ	অবাস্তিত ডালবোৰ কৰ্তন
৮ম বছৰ	অপতৃণ চাফাই
৯ম বছৰ	কলম
১০ম বছৰ	পাতলকৈ কলম

সূত্র : বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা

ঘ) এন টি এফ পি/ভেষজ উদ্ভিদ ৰোপণ

তালিকা- ১২(ঘ) : গেলিপুং ইডিচি-ত ৰোপণ কৰা এন টি এফ পি/ভেষজ উদ্ভিদৰ ৰক্ষণাবেক্ষণ পৰিকল্পনা

বছৰ	নিৰাময়
১ম আৰু ২য় বছৰ	অপতৃণ চাফাই
৩য় বছৰ	কলি অপসাৰণ
৪র্থ বছৰ	ন্যূনতম কলম
৫ম, ৬ষ্ঠ আৰু ৭ম বছৰ	ফল সংগ্ৰহ
৮ম আৰু ৮ম বছৰ	ফল সংগ্ৰহ আৰু কলম
১০ম বছৰ	চাফ-চিকুণ আৰু ফল সংগ্ৰহ

সূত্র : বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা

৪.৭ বিবিধ প্ৰকাৰৰ কামকাজৰ পৰিকল্পনা

গেলিপুং ইডিচি-ৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ কামকাজৰ পৰিকল্পনা তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।

তালিকা-১৩ : গেলিপুং ইডিচি-ৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ কামকাজৰ পৰিকল্পনা

কামকাজ	প্ৰয়োজনীয় (হয়/নহয়)	দায়িত্ব	মাহ/বছৰ	আয়তন (হেক্টৰ)
এই ধৰণৰ কোনো পৰিকল্পনা নাই	—	—	—	—

সূত্র : প্ৰ'ফৰ্মা-৩, তালিকা-৩.১৩/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা

৪.৮ বিপণনৰ কামকাজ

গেলিপুং ইডিচি-ত উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ পৰিকল্পিত বিপণনৰ কামকাজ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল :

ক) জিলাৰ ভিতৰ আৰু বাহিৰৰ ব্যৱসায়ীৰে সংযোগ স্থাপন

খ) বন বজাৰত বিক্ৰী

গ) প্ৰদৰ্শনী আৰু খাদ্য উৎসৱত অংশগ্ৰহণ

৫। প্ৰত্যাশিত সুফল

এই উপ-বিভাগত গেলিপুং ইডিচি-ৰ সদস্যসকলৰ দ্বাৰা সুৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ পৰা প্ৰত্যাশিত সুফলসমূহ আৰু সেইবোৰ বিতৰণৰ বিৱৰণ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।

৫.১ কাঠ আৰু ঘাঁহৰ পৰা প্ৰত্যাশিত সুফল

গেলিপুং ইডিচি-ৰ উল্লিখিত বিষয় নিম্নোক্ত তালিকাত সন্নিবিষ্ট কৰা হৈছে। এই বন উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ অধীনস্থ সদস্যসকলৰ দ্বাৰা বনাঞ্চল সুৰক্ষাৰ জৰিয়তে সুফলবোৰ প্ৰত্যাশা কৰা হৈছে।

তালিকা- ১৪ : গেলিপুং ইডিচি-ৰ সদস্যসকলৰ দ্বাৰা সুৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ পৰা প্ৰত্যাশিত সুফলসমূহ

সামগ্ৰী	মাহ	বছৰ (নিৰ্দেশক)	পৰিমাণ
কাঠখৰি	—	—	—
ঘৰৰ বাবে কাঠ	—	—	—
সঁজুলিৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—	—
বাঁহ	—	—	—
খুঁটা	—	—	—
বনাঞ্চলৰ গছ আৰু ঘাঁহৰ পৰা পশুখাদ্য	—	—	—
এন টি এফ পি	—	—	—
মজুৰি	—	—	—
অন্যান্য	—	—	—

সূত্ৰ : প্ৰফ'মা-৩, তালিকা-৩.১৪/ বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা

৫.২. বিতৰণ পদ্ধতি

গেলিপুং ইডিচি-ৰ সদস্যসকলৰ বাবে সুফলসমূহৰ বিতৰণ পদ্ধতি তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।

তালিকা-১৫ : গেলিপুং ইডিচি-ৰ বাবে বিতৰণ পদ্ধতি

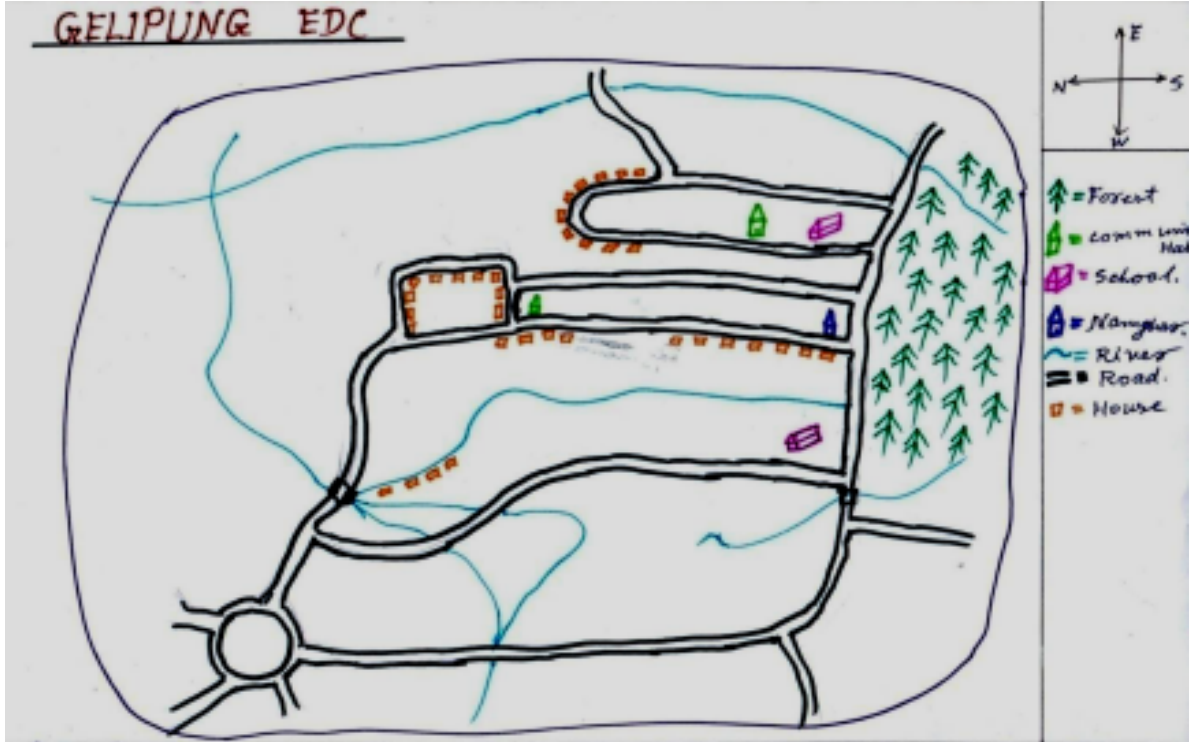
পদ্ধতি	সামগ্ৰী
সমভাৱে বিতৰণ কৰিব লাগিব	—
সদস্যসকলৰ জৰিয়তে মুকলিভাৱে সংগ্ৰহ কৰা হ'ব	—
অন্যান্য পদ্ধতি	—

সূত্ৰ : প্ৰফ'মা-৩, তালিকা-৩.১৫/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা

পৰিশিষ্টৰ তালিকা	
পৰিশিষ্ট	শিৰোনাম
১	মানচিত্র ◆ গাঁৱৰ মানচিত্র (সামাজিক আৰু সম্পদৰ মানচিত্র) ◆ জি আই এছ মানচিত্র
২	পি আৰ এ অনুশীলন ◆ সমূহীয়া আলোচনাত আলোকপাত ◆ ঋতুকালীনতা বিশ্লেষণ ◆ সামাজিক মানচিত্রায়ন ◆ সম্পদৰ স্থানাংক ◆ ভেন ডায়েগ্রাম ◆ চাপাট্টি ডায়েগ্রাম ◆ স্থানাংক অনুশীলন
৩	আলোকচিত্র
৪	তালিকা পূৰণ (প্ৰ'ফৰ্মা ১-ৰ পৰা প্ৰ'ফৰ্মা-১ তালিকা সংখ্যা ১-৩৭)

পৰিশিষ্ট-১

সামাজিক আৰু সম্পদৰ মানচিত্ৰ

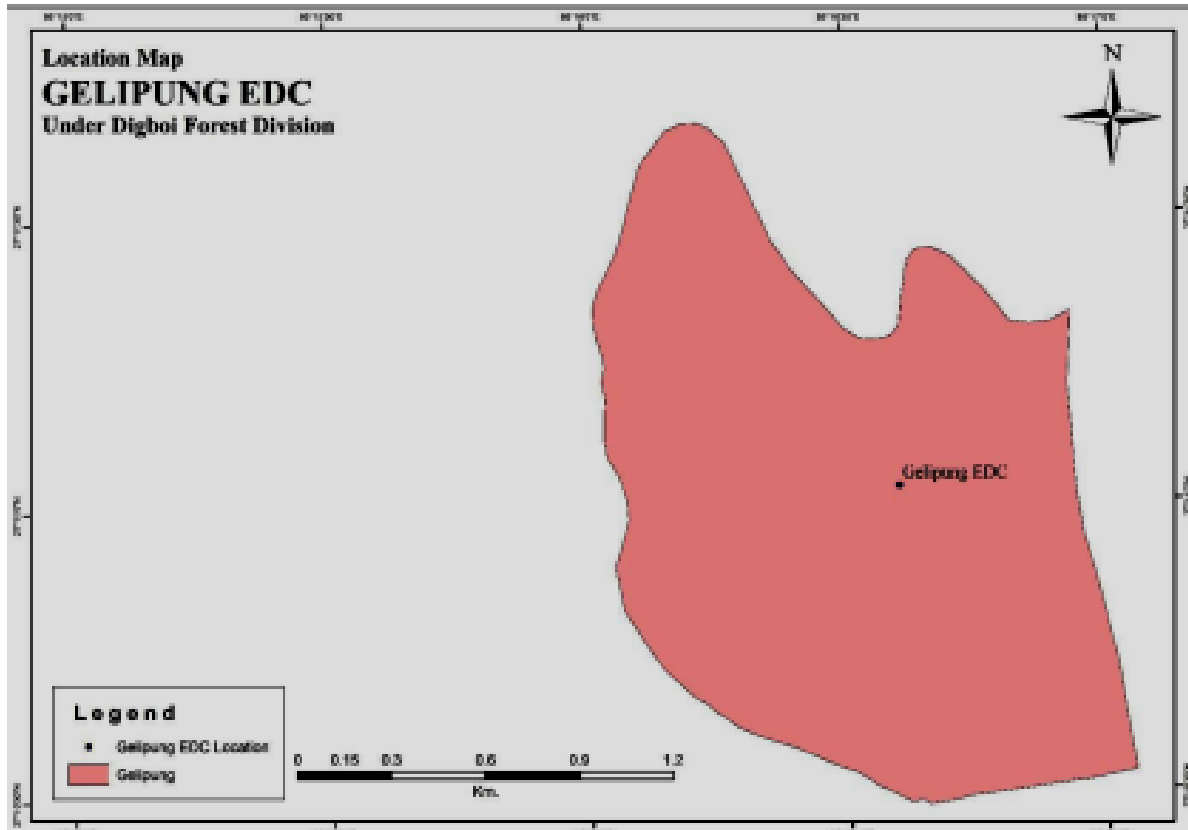

name of participant:- Biswajit Tanti, Bani Anup, Haimon, Sree Kalpana, Joyti Phukan, Dandi, Harshita, Sri Chandra phukan, Sri Dilbaraj Gogoi, Sevan, Megavita, Sri Himansu Harshita, Prabana chiring Phukan, Akul Tanti, Bisoy Panika, Sunu Bhunia

জি আই এছ মানচিত্র

পৰিশিষ্ট-২

পি আৰ এ অনুশীলন

পৰিশিষ্ট-২

পি আৰ এ অনুশীলন

পি আৰ এ-ৰ স্থান আৰু সময়

অংশগ্ৰহণকাৰীৰ সংখ্যা	২৮
সময়	দুপৰীয়া ১২-৩০ বজা
স্থান	গেলিপুং গাঁও

তালিকা-৩.১ : গেলিপুং ইডিচি-ৰ অধীনস্থ গাঁওসমূহৰ সম্পৰ্কে সংক্ষিপ্ত বিৱৰণ

ক্রমিক নং	গাঁৱৰ নাম	পৰিয়ালৰ সংখ্যা	জনসংখ্যা		
			মুঠ	পুৰুষ	মহিলা
১	গেলিপুং	১০০	২৮৭	১৭০	১১৭
২	চৰাইপুং	১০২	৩৭০	২০০	১৭০
	মুঠ	১০২	৬৫৭	৩৭০	২৮৭

সূত্র : গাঁৱৰ সমীক্ষা

গেলিপুং ইডিচি-ত অনুষ্ঠিত পি আৰ এ অনুশীলনত ব্যৱহাৰ কৰা আহিলাসমূহ তলত উল্লেখ হ'ল :

- ◆ সমূহীয়া আলোচনা আলোকপাত (এফ জি ডি)
- ◆ ঋতুকালীনতা বিশ্লেষণ
- ◆ সামাজিক মানচিত্ৰায়ন
- ◆ ভেন ডায়েগ্রাম
- ◆ চাপাট্টি ডায়েগ্রাম
- ◆ স্থানাংকৰ অনুশীলন

৩.১ সমূহীয়া আলোচনাৰ আলোকপাত

গ্ৰামীণ অৰ্থনীতিৰ বিষয়বোৰৰ ওপৰত সমগ্ৰ সমূহীয়া আলোচনা কেন্দ্ৰীয়ভূত হৈছে। এই বিষয়বোৰ হৈছে, ইডিচিৰ জীৱিকাৰ প্ৰাথমিক উপায়সমূহ, কৃষি, পশুপালন, দক্ষতাৰ ক্ষেত্ৰ, উপলব্ধ সহায়ক সেৱাসমূহ, আন্তঃগাঁথনি আদি। লগতে সমগ্ৰ বনাঞ্চল এলেকাজুৰি গুৰুত্বপূৰ্ণ নিৰ্ণায়ক দিশসমূহে আলোচনাত বিবেচনা কৰা হয়। সঁহাৰিদাতাসকলৰ পৰা তথ্য সংগ্ৰহৰ বহু পূৰ্বেই এইবোৰ বিবেচনা কৰা হৈছে।

সমূহীয়া আলোচনাৰ পৰা জ্ঞাত তথ্য

- ◆ ইডিচি-ৰ গাঁওবাসীৰ বৰ্তমান জীৱিকাৰ উপায়সমূহ হৈছে কৃষি, দৈনিক মজুৰি শ্ৰম আৰু কিছুসংখ্যক বেচৰকাৰী চাকৰি। গাঁৱৰ কিছু বাসিন্দাই আৱাস সংলগ্ন ভূমিত চাহখেতি, তামোল বাগিচা, মিঠাআলু আৰু জালুকৰ খেতিও কৰিছে।
- ◆ কিছু জীৱিকাৰ নতুন উপায় হৈছে মজলীয়া কুকুৰা পাম আৰু নিৰাপত্তাৰক্ষীৰ কাম, য'ত কিছু নিবনুৱা যুৱকে ভাৰতৰ উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ বাহিৰত কাম কৰি আছে।
- ◆ কৃষি ক্ষেত্ৰত গাঁওবাসী মুখামুখী হোৱা গুৰুতৰ প্ৰত্যাহ্বানসমূহ হৈছে বানপানী, হাতীৰ উপদ্ৰৱ, শোচনীয় জলসিঞ্চন ব্যৱস্থা আৰু নিকটৱৰ্তী খাৰুৱা তৈলক্ষেত্ৰৰ পৰা নিগৰি অহা বৰ্জ্যৰ দ্বাৰা কৃষিভূমি বিনষ্ট হোৱা।
- ◆ কৃষি ক্ষেত্ৰত কোনো সহায়ক সেৱা নাই।
- ◆ গাঁওবাসীয়ে গৰু, হাঁহ, স্থানীয় কুকুৰা আৰু গাহৰি প্ৰতিপালন কৰে। প্ৰায় ৯০% ক্ষেত্ৰতে দেখা গৈছে, ঘাইকৈ মহিলাসকলেই পালিত পশুখনৰ চোৱাচিতা কৰে। কিন্তু পশুপালনৰ ক্ষেত্ৰত গাঁওবাসী ৰোগৰ প্ৰাদুৰ্ভাৱ আৰু বন্যপ্ৰাণীৰ আক্ৰমণৰ দৰে গুৰুতৰ প্ৰত্যাহ্বানৰ সন্মুখীন হৈছে।
- ◆ যথোপযুক্তভাৱে পশুপালন নিশ্চিত কৰাৰ বাবে চৰকাৰী কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা কোনো সহায়ক সেৱা আগবঢ়োৱা হোৱা নাই। আনকি ভাইদৈ পাঁচআলিত থকা পশুচিকিৎসা উপকেন্দ্ৰও কাৰ্যক্ষম নহয়।
- ◆ গাঁওবাসী বাঁহৰ শিল্প, বয়ন, গাড়ী চলোৱা, ইলেক্ট্ৰিচিয়ান, পাইপ মিস্ত্ৰীৰ কাম আদি কেতবোৰ কাম-কাজত দক্ষ। এইবোৰ ক্ষেত্ৰত কিছুসংখ্যক গাঁওবাসীক বন বিভাগৰ প্ৰকল্পৰ অধীনত বুনীয়াদী প্ৰশিক্ষণো দিয়া হৈছে।
- ◆ এম জি এন ৰেগা, ইন্দিৰা আৱাস যোজনা, দমকলৰ ব্যৱস্থা আদি কিছু চৰকাৰী আঁচনিৰ দ্বাৰা কিছুসংখ্যক গাঁওবাসী উপকৃত হৈছে। অৱশ্যে এনে আঁচনিবোৰৰ দ্বাৰা মাত্ৰ গাঁওবাসীৰ ২০-৩০%কহে সামৰি লোৱা হৈছে।

৩.২ খ) ঋতুকালীনতা বিশ্লেষণ

তথ্য সংগ্ৰহ আৰু বিপদ আৰু দুৰ্যোগৰ নিৰ্দিষ্ট সময়ক চিহ্নিত কৰাৰ বাবে ঋতুকালীনতা বিশ্লেষণ কৰা হৈছে। পি আৰ এৰ সময়ত সঁহাৰি দিওঁতাসকলৰ সৈতে সমূহীয়া আলোচনাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত ব্যয়, আয়, ঋণ আৰু সঞ্চয় আদি পৰীক্ষাৰ লগতে কেতবোৰ দিশ যেনে নিয়োগৰ প্ৰৱণতা, স্বাস্থ্যৰ অৱস্থা, শিক্ষা আদি কোনো পৰিয়ালৰ বৃদ্ধি বা হ্রাসত জড়িত বিষয়বোৰৰ পৰিমাণ হিচাপে ধৰি লোৱা হৈছে।

ব্যয় আৰু আয়

শিশুৰ শিক্ষা হৈছে অধিকাংশ পৰিয়ালৰ বাবে এক বিষয়, যাৰবাবে বছৰৰ আৰম্ভণিতে ব্যয় কৰা হয়। সাধাৰণতে জানুৱাৰীৰ পৰা মাৰ্চলৈকে স্কুলসমূহত নতুন শিক্ষাবৰ্ষ আৰম্ভ হয়। এই সময়ত নামভৰ্তি মাচুলৰ উপৰি পোছাক, পাঠ্যপুথি আৰু অন্যান্য সা-সামগ্ৰী ক্ৰয়ৰ বাবদ ব্যয় কৰা হয়। সম্প্ৰদায়ৰ লোকসকলে এপ্ৰিল মাহত বিহুৰ সময়তো ব্যয় কৰে। তদুপৰি ধানখেতিত যুক্তসকলে মে' মাহৰ পৰা জুলাইলৈকে বীজ সিঁচা আৰম্ভ হোৱাৰ সময়ত আৰু অক্টোবৰৰ পৰা ডিচেম্বৰলৈকে খেতি চপোৱা ঋতুত ব্যয় কৰে।

অক্টোবৰ-নৱেম্বৰ মাহবিলাকত গাঁওবাসীৰ ধান, তামোল, পশুখন বিক্ৰী আয়ৰ এক ভাল উৎস। যিসকলে নিকটৱৰ্তী চাহ বাগিচাবিলাকত দিন হাজিৰা কৰা শ্ৰমিক হিচাপে কাম কৰে তেওঁলোকে চাহপাত তোলাৰ শ্ৰেষ্ঠ ঋতু জুন-জুলাইত ভাল পৰিমাণৰ আয় কৰে।

সঞ্চয় আৰু ঋণ

দেখা গৈছে, উপাৰ্জন বৃদ্ধিৰ লগে লগে সঞ্চয় বৃদ্ধি হৈছে। অধিকাংশ বাসিন্দাই প্ৰাতিষ্ঠানিক সঞ্চয় যেনে ডাকঘৰ আৰু ছেভিংছ বেংকত সঞ্চয় কৰে। ১০টা আত্মসহায়ক গোট আছে। এই গোটবোৰে আন্তঃঋণ আদান-প্ৰদানৰ উপৰি অন্যান্য সদস্যসকলকো ঋণ প্ৰদান কৰে। দেখা গৈছে, আন্তঃঋণ আদান-প্ৰদান আৰু গোটৰ বাহিৰৰ ব্যক্তিক দিয়া ঋণৰ সুতৰ হাৰ পৃথক পৃথক।

কৃষি কাম-কাজৰ ঋতুকালীন যোগদান

শস্য	বীজ সিঁচা	শস্য চপোৱা
ধান	মে'-জুলাই	অক্টোবৰ-ডিচেম্বৰ

অন্য-কৃষি কাম-কাজৰ ঋতুকালীন যোগদান

যোগদান	যোগদানৰ সময়
দৈনিক মজুৰি শ্ৰম	জুন-আগষ্ট
কাঠৰ কাম	গোটেই বছৰ
সৰু ব্যৱসায়	গোটেই বছৰ
সুৰক্ষা সেৱা (কোম্পানী গাৰ্ড)	গোটেই বছৰ
ৰাজমিস্ত্ৰীৰ কাম	আগষ্টৰ পৰা মাৰ্চ
অন্যান্য বেচৰকাৰী সেৱা	গোটেই বছৰ

৩.৩ সামাজিক মাত্ৰায়ন

গেলিপুং ইডিচি-ৰ আৰ্থ-সামাজিক বিষয়বোৰ, য'ত পৰিয়ালসমূহৰ ভূমি মালিকানাৰ ধৰণ, স্কুলৰ সংখ্যা, সামাজিক আন্তঃগাঁথনি আৰু পৰিয়ালবিলাকৰ ধৰ্মীয় বিশ্বাস আদি পৰ্যবেক্ষণৰ বাবে সামাজিক মানচিত্ৰায়ন ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ক্ষেত্ৰ দলৰ (ফিল্ড টিম) জৰিয়তে গাঁওবাসীৰ মাজত বনাঞ্চল এলেকা উন্নত আৰু সুৰক্ষাৰ বাবে আত্মসচেতনতা জগাই তুলিবলৈ সজাগতা অভিযান চলোৱা হৈছে। গাঁৱৰ সকলো পৰিয়ালৰ লোকে পি আৰ এ প্ৰক্ৰিয়াত সমবেত হৈছে। গাঁৱৰ ৰাজহুৱা সভাঘৰত এই প্ৰক্ৰিয়া অনুষ্ঠিত কৰা হয়। পি আৰ এ প্ৰক্ৰিয়াত সকলো মানুহৰ উপস্থিতি, অংশগ্ৰহণ আৰু উৎসাহ হৈছে লক্ষণীয় দিশ।

গাঁৱৰ বিভিন্ন স্থান চিহ্নিত কাৰণৰ গাঁওবাসীৰ সহায় লৈ সামাজিক আৰু সম্পদৰ মানচিত্ৰায়ন সম্পন্ন কৰা হয়। মানচিত্ৰ অংকনত গাঁওবাসী স্বতঃস্ফূৰ্তভাৱে আগবাঢ়ি আহিছে। মানচিত্ৰত প্ৰতিজন গাঁওবাসীয়ে নিজৰ নিজৰ আৱাস চিহ্নিত কৰে। মানচিত্ৰায়ন প্ৰক্ৰিয়াৰ পিছত টীমৰ সদস্যসকলে গাঁওবাসীৰ বসবাসৰ ধৰণ যেনে পকী, অৰ্ধপকী, ইন্দিৰা আৱাস যোজনা আৰু খেৰীঘৰ সম্পৰ্কে তথ্য সংগ্ৰহ কৰে।

তালিকা ২.২ : গাঁৱৰ বিষয়ে তথ্য

	গাঁও	গেলিপুং	চৰাইপুং
সামাজিক তথ্য	মুঠ জনসংখ্যা	২৮৭	৩৭০
	পুৰুষ	১৭০	২০০
	মহিলা	১১৭	১৭০
	মুঠ পৰিয়াল	১০০	১০২
	অৰ্ধ পকীঘৰৰ সংখ্যা	১০৭	২০

	পকী ঘৰৰ সংখ্যা	১০	২
সামাজিক তথ্য	ইন্দিৰা আৱাস যোজনাৰ আৱাস	সমীক্ষাত পোৱা হোৱা নাই	সমীক্ষাত পোৱা হোৱা নাই
	সেতু	১	
	জলধাৰা	১	
	নদী	১	
	জনস্বাস্থ্য কাৰিকৰী	নাই	নাই
	বিদ্যুৎ ট্ৰেন্সফৰ্মাৰ	নাই	নাই
	ৰাজহুৱা সভাঘৰ	নাই	নাই
	প্ৰাথমিক বিদ্যালয়	১	১
	অঙ্গনৱাড়ী কেন্দ্ৰ	১	১
	মধ্য ইংৰাজী, উচ্চ বিদ্যালয় আৰু মহাবিদ্যালয়	—	—
	প্ৰৱেশ পথ	তিনিটা	প্ৰৱেশ পথ

সামাজিক মানচিত্ৰায়নৰ জ্ঞাত তথ্য

- ◆ সামাজিক মানচিত্ৰায়নৰ অধ্যয়নত ২০২টা পৰিয়ালক চিহ্নিত কৰা হয়। ইয়াৰে ১২টা পৰিয়ালৰ টিনৰ চাল থকা আৰু পকী মজিয়া থকা পকী আৱাস আছে আৰু ৮৩টা পৰিয়ালৰ খেৰৰ চাল থকা কেঁচা আৱাস আছে।
- ◆ অংশগ্ৰহণকাৰীসকলে অংকন কৰা মানচিত্ৰত আছে প্ৰাথমিক বিদ্যালয়, অঙ্গনৱাড়ী কেন্দ্ৰ আৰু শোচনীয় অৱস্থাত থকা সেতু। প্ৰাথমিক পৰ্যায়লৈকে শিক্ষা ব্যৱস্থা সন্তোষজনক। কিন্তু মধ্য ইংৰাজী বিদ্যালয় গাঁৱৰ পৰা ০.৫-ৰ পৰা ১কিমিওলৈকে দূৰৈত ভাটৈ পাঁচআলিত অৱস্থিত আৰু ইডিচি এলেকাত নপৰে।
- ◆ গেলিপুং গাঁৱত প্ৰধানতঃ আহোম সম্প্ৰদায়ৰ বসবাস যদিও সোণোৱাল কছাৰী আৰু বড়ো সম্প্ৰদায়েও বসবাস কৰে। আনহাতে, চৰাইপুং গাঁৱত আদিবাসী সম্প্ৰদায়েই সম্পূৰ্ণভাৱে প্ৰাধান্যকাৰী অৱস্থাত আছে। ইডিচি গাঁওবোৰৰ মাজেদি ডিগবৈ নৈ প্ৰবাহিত হৈছে।
- ◆ গেলিপুং ইডিচিলৈ যোৱা তিনিটা প্ৰৱেশ পথ আছে যেনে চৰাইপুং পথ, ভাটৈ পাঁচআলি পথ আৰু শান্তি চাহ বাগিচা পথ।

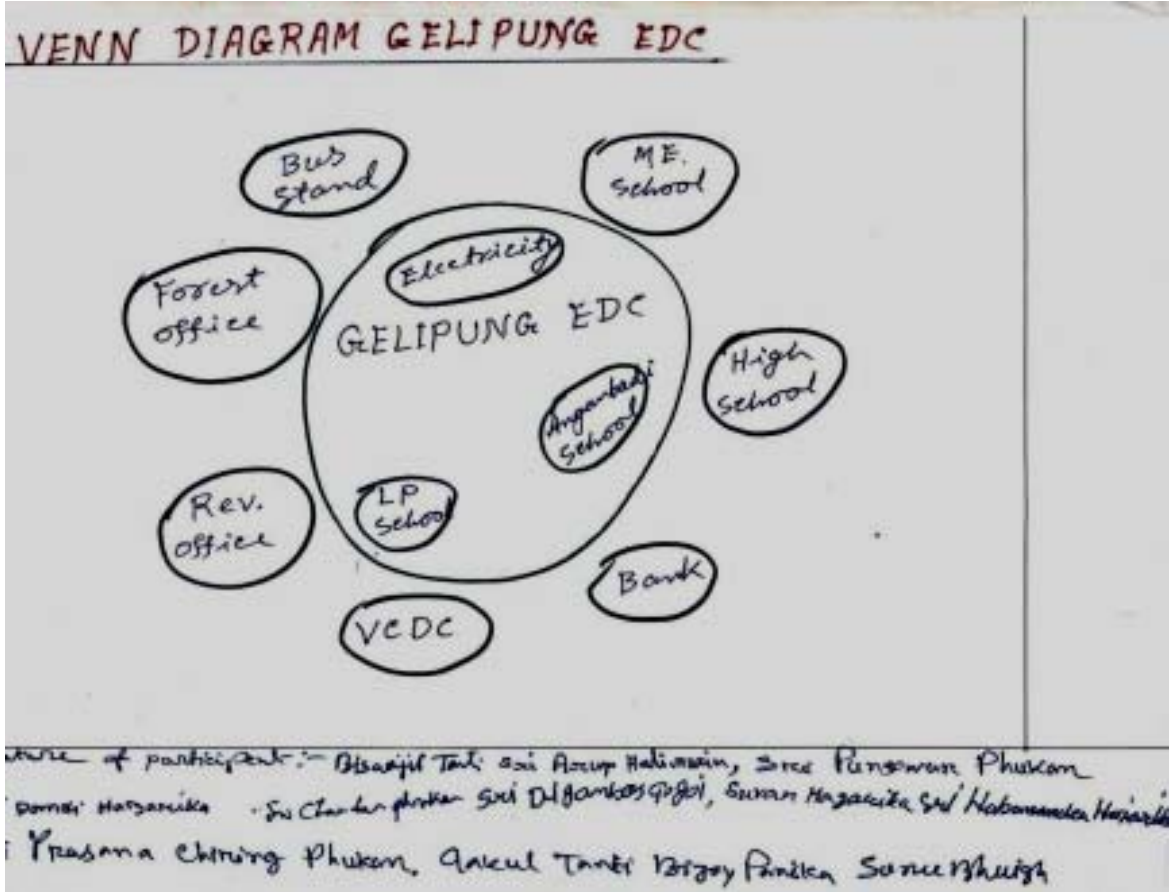
৩.৫ সম্পদৰ স্থানাংক

সম্প্ৰদায়ৰ বিভিন্ন ধৰণৰ সম্পদৰ গৰাকীৰ অৱস্থা চিহ্নিত আৰু বিশ্লেষণ কৰি পৰিয়ালসমূহৰ সদস্যসকলৰ সম্পদৰ স্থানাংক বা ভাল-বেয়া অৱস্থাৰ স্থানাংক নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়। এই স্থানাংকৰ নিৰ্ধাৰণে প্ৰকল্পৰ হিতাধিকাৰীসকলৰ আৰ্থ-সামাজিক স্তৰ নিৰ্ধাৰণৰ বিষয়ে জনাত মূল্যায়নকাৰীসকলক সহায় কৰে আৰু স্থানীয় মানুহৰ সম্পদ/অৱস্থা আদিৰ সংজ্ঞা আৰু সূচক নিৰ্ধাৰণতো সহায় কৰে।

- ◆ নিম্নোক্ত মানৰ ভিত্তিত সম্পদৰ স্থানাংক নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে :

- ক) বৃত্তি জীৱিকা
- খ) ভূমি মালিকানা
- গ) আৱাসৰ প্ৰকাৰ
- ঘ) সম্পদৰ মালিকানা

৩.৬ ভেন ডায়েগ্রাম

৩.৭ চাপাউ ডায়েগ্রাম

৩.৭ জীৱিকাৰ স্থানাংক আৰু ই পি এ

জীৱিকাৰ স্থানাংক

Priority Matrix Ranking of Galipung EDC.

Potential Livelihood Activity	Cane & Bamboo (A)	Driving (B)	Tailoring (C)	Livelihood (D)			Rank	Position
Cane & Bamboo (A)	A	A	A	A			4	1st
Driving (B)	X	B	B	B			3	2nd
Tailoring (C)	X	X	C	C			2	3rd
Livelihood (D)	X	X	X	D			1	4th

Area of participant :- Biswajit Tanti, Sri Anup Halimaria Sri Purnawan Phukan
 of Dandi Haromika. Sri Chandan Kumar Sri Dibakar Goto, Saran Hazarika Sri Habamunda Hazarika
 Kalpa Gogoi Phukan, Sri Prabana Chetray Phukan, Bisoy Panika, Sunu Blumig

ই পি এ কামকাজৰ স্থানাংক

Priority Matrix Ranking of Galipung EDC.

Entry Grid Activity.	LPs. (A)	Electricity (B)	Veterinary (C)	Drinking Water (D)	Road (E)		Marks.	Position.
LPs. (A)	A	A	A	A	A		5	1 st
Electricity (B)	X	B.	B	B	B.		4	2 nd
Veterinary (C)	X	X	C	C	C		3	3 rd
Drinking Water (D)	X	X	X	D	D		2	4 th
Road. (E)	X	X	X	X	E.		1	5 th

names of participants :- Priscilla Bora, Sri Anup Haldimajhi, Sri Kallpa Jyoti Phukan, Dandi Chandraika, Sri Chandan Phukan, Sri Dibbaras Gogoi, Suman Chandraika, Sri Habananda Hossainka, Sri Prabanta Chiring Phukan, Gukul Bora, Bijoy Panika, Sunu Bhumiya

পৰিশিষ্ট-৩

আলোকচিত্ৰ

পৰিশিষ্ট ৪

নথি-১

তালিকা- ১ : ইডিচি-ৰ মূল্য তথ্য

ক্রমিক নং	ইডিচি-ৰ নাম	গঠনৰ বছৰ সদস্যৰ	কাৰ্যকৰী সমিতিৰ	সভাপতিৰ নাম	সচিবৰ নাম
১	গেলিপুং	২০১৫	১১	পাণেশ্বৰ ফুকন	থানেশ্বৰ শইকীয়া

তালিকা ২ : ইডিচি-ৰ গাঁৱৰ জনগাঁথনিৰ অৱস্থা

ক্রমিক নং	গাঁৱৰ নাম	পৰিয়ালৰ সংখ্যা	জনসংখ্যা			লিঙ্গানুপাত	পৰিয়ালৰ গড় আকাৰ
			মুঠ	পুৰুষ	মহিলা		
১	গেলিপুং	১০০	২৮৭	১৭০	১১৭	৭৭৬	৪
২	চৰাইপুং	১০২	৩৭০	২০০	১৭০		৬
	মুঠ	২০২	৬৫৭	৩৭০	২৮৭	৭৭৬	৫

সূত্র : ক্ষেত্র সমীক্ষাৰ প্ৰতিবেদন

জাতিগত বিৱৰণ

ইডিচি-ৰ দুখন গাঁৱৰ জাতিগত বিৱৰণ :

ক্রমিক নং	জাতি	পৰিয়াল সংখ্যা	পৰিয়াল শতাংশ
১	অ'বিচি	১৯০	৯৫%
২	অনুসূচিত জনজাতি	৭	৩%
৩	অন্যান্য	৫	২%

তালিকা ৩ : গাঁও পৰ্যায়ত ভূমি কালিকানা ভিত্তিক কৃষকৰ শ্ৰেণী

ক্রমিক নং	গাঁৱৰ নাম	ভূমি মালিকানা অনুসৰি কৃষকৰ শ্ৰেণীৰ প্ৰকাৰ				মুঠ
		বৃহৎ কৃষক >১০ হেক্টৰ	ক্ষুদ্ৰ কৃষক ২-১০ হেক্টৰ	উপান্ত কৃষক <২ হেক্টৰ	ভূমিহীন	
১	গেলিপুং	৬	১১	৩৯	৪১২	৯৭
২	চৰাইপুং	৭	১৪	৪১	৪৩	১০৫
	মুঠ	১৩	২৫	৮০	৮৪	২০২

তালিকা ৩ : ইডিচি-ৰ গাঁৱত সাক্ষাতৰ পৰ্যায়

শিক্ষাৰ স্তৰ	গাঁৱৰ নাম		মুঠ
	গেলিপুং	চৰাইপুং	
নিৰক্ষৰ	১১৭	৭৮	১৯৫
১ম-৪ৰ্থ	৮৯	১২১	২১০
৫ম-৭ম	৫৮	৭০	১২৮
৮ম-১০ম	১৮	৪৪	৬২

১১শ-১২শ	০	৩০	৩০
স্নাতক	০	১০	১০
স্নাতকোত্তৰ	০	৩	৩
মুঠ	২৮২	৩৫৬	৬৩৮

ক্রমিক নং	গাঁৱৰ নাম	পৰিয়ালৰ সংখ্যা	জনসংখ্যা			মুঠ	পৰিয়ালৰ গড় আকাৰ (%)
			মুঠ	বয়স গোট (১-৬ বছৰ)	বয়স গোট বাহিৰত		
১	গেলিপুং	১০০	২৮৭	৫		১৬৫	৫৭.৪৯
২	চৰাইপুং	১০২	৩৭০	১৪		২৭৮	৭৫.১৩
		২০২	৬৫৭	১৯		৪৪৩	

সূত্র : ক্ষেত্র সমীক্ষা

যদি তালিকা-৩ লক্ষ্য কৰা যায় তেনেহ'লে দেখা যায় যে চৰাইপুঙত সাক্ষৰতাৰ হাৰ ৭৫.১৩% যিটো গেলিপুঙৰ ৫৭.৪৯%-ৰ তুলনাত বহুত উন্নত। ইডিচি-ত মুঠ স্নাতকৰ ১০ সংখ্যা। অধিকাংশ লোকে চতুৰ্থ শ্ৰেণীলৈকে শিক্ষা লাভ কৰিছে।

তালিকা ৪ : গাঁও পৰ্যায়ত ভূমি মালিকানাৰ ভিত্তিত কৃষকৰ শ্ৰেণী

ভূমিৰ প্ৰকাৰ	মুঠ পৰিয়াল	দখলত/ব্যৱহাৰ	গড় মালিকানা (একৰ হিচাপে)
আৱাস সংলগ্ন	১৯২	৯৫	০.৩৪
পাম	১৩৪	৬৬	১.৫৫২
পতিত মাটি	১১	৫.৪৪	০.৮০
লীজ লোৱা বাহিৰত	১৮	৮.৯১	১.১৭
ভাগিদাৰী খেতি	১৮	৮.৯১	১.৬০

তালিকা ৫ : ইডিচি-ৰ পশুধনৰ বিতং বিৱৰণ

পশুধনৰ প্ৰকাৰ	মুঠ সংখ্যা	পালন কৰা পৰিয়ালৰ %	গড় গোটৰ আকাৰ
গাই	২০৬	৫০.৯	২
ষাঁড়	২৫৮	৫১.৯	২.৪
ম'হ	৬৫	৪.৪৫	৭.২
হাঁহ	৪৩০	৩২.৬৭	৬.৫
স্থানীয় কুকুৰা	৫৯৭	৪৮.০১	৬.১৫
গাহৰি	৯৮	৩০.১	১.৫৮
ছাগলী	১০৬	২১.২৮	২.৪৬

তালিকা ৬ : ইডিচি- গাঁৱৰ আন্তঃগাঁথনি			
ক্রমিক নং	আন্তঃগাঁথনি	অৱস্থিতি	গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব
১	বিদ্যুৎ	গাঁৱৰ ভিতৰত	—
২	গেছৰ সংযোগ	ভাদৈ পাঁচআলি	৫ কিঃমিঃ
৩	পৰিবহণ	ভাদৈ পাঁচআলি	৫ কিঃমিঃ
৪	চৰকাৰী স্বাস্থ্যকেন্দ্ৰ	ভাদৈ পাঁচআলি	৫ কিঃমিঃ
৫	প্ৰাথমিক বিদ্যালয়	গাঁৱৰ ভিতৰত	—
৬	উচ্চ বিদ্যালয়	ভাদৈ পাঁচআলি	৫ কিঃমিঃ
৭	বেঙ্ক	ভাদৈ পাঁচআলি	৫ কিঃমিঃ
৮	অঙ্গনৱাড়ী কেন্দ্ৰ	গাঁৱৰ ভিতৰত	—
৯	ভিচিডিচি	ভাদৈ পাঁচআলি	৫ কিঃমিঃ
১০	ৰাজহ কাৰ্যালয়	টেঙাখাত	১০ কিঃমিঃ
১১	থানা	ভাদৈ পাঁচআলি	৫ কিঃমিঃ
১২	বন কাৰ্যালয়	চৰাইপুং	৪ কিঃমিঃ
১৩	ডাকঘৰ	ভাদৈ পাঁচআলি	৫ কিঃমিঃ
১৪	বাছৰ ব্যৱস্থা	ভাদৈ পাঁচআলি	৫ কিঃমিঃ
১৫	ৰে'লৱে' ষ্টেচন	দুলীয়াজান	২০ কিঃমিঃ
১৬	জিলা সদৰ	ডিব্ৰুগড়	৬০ কিঃমিঃ

তালিকা ৭ : কৃষিজাত শস্যৰ বিতং বিৱৰণ							
শস্যৰ ঋতু	শস্যৰ নাম	খেতি কৰা পৰিমাণ (%)	গড় খেতিৰ আয়তন (একৰ হিচাপে)	উৎপাদিত শস্যৰ গড় পৰিমাণ (কিঃগ্ৰাঃ)	গড় বিনিয়োগ (টকাৰ)	শস্যৰ নাম	আয়তন (হেক্টৰ)
খাৰিফ	ধান (শালি)	৪২%	৪.৭	১২৩৩.৫৪	৩৪৭৫	উপলব্ধ নহয়	উপলব্ধ নহয়

তালিকা ৮ : পশুখাদ্যৰ পৰ্যাপ্ততাৰ বিতং বিৱৰণ			
প্ৰকাৰ	১-৩ মাহ	৩-৬ মাহ	> ৬ মাহ
শস্যৰ অৱশিষ্টাংশ			
গেছৰ পৰা খাদ্য			
যাঁহ			
সেউজ খাদ্য			
বনাঞ্চলত চাৰণ			

তালিকা ৯ : বজাৰৰ বিতং বিৱৰণ		
ক্রমৰ বাবে	অৱস্থান	যদি অন্য গাঁৱত, গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব (কিমিঃ)
গেলামাল দোকান	ভাদৈ পাঁচআলি	৫
সাপ্তাহিক বজাৰ	ভাদৈ পাঁচআলি	৫
প্ৰধান বজাৰ	ডিগবৈ আৰু দুলীয়াজান	১২
বন নিগম বিক্ৰী বিভাগ	—	—
টেণ্ডু পাট্টা পি এইচ এডি	—	—
মাছৰ বজাৰ	ভাদৈ পাঁচআলি	—
ঔষধি গছ সংগ্ৰহ কেন্দ্ৰ	—	—
বন নিগম ঔষধি গছ সংগ্ৰহ কেন্দ্ৰ	—	—

তালিকা ১০ : জলসম্পদৰ পৰ্যাপ্ততা				
পানীৰ উৎস	গৰাকী পৰিয়াল (%)	পৰ্যাপ্ততা	পানীৰ উৎসৰ গড় গড় গভীৰতা (ফুট)	উদ্দেশ্য
দমকল	৫৭	গোটেই বছৰ	২২.৫৮	ঘৰৰ ব্যৱহাৰ
কুঁৱা	৭	গোটেই বছৰ	২৭.৪৫	ঘৰৰ ব্যৱহাৰ
পুখুৰী	০.৯৯	গোটেই বছৰ	১০	ঘৰৰ ব্যৱহাৰ
নদী	উপলব্ধ নহয়	গোটেই বছৰ	—	ঘৰৰ ব্যৱহাৰ

তালিকা ১১ : শক্তিৰ ব্যৱহাৰ				
শক্তিৰ	পৰিয়ালত পৰ্যাপ্ততা	উৎস	পৰিয়ালৰ মাহিলি গড় উপভোগ	উদ্দেশ্য
কাঠখৰি	১৩২	বনাঞ্চল	৩০৩.১০ কিঃগ্ৰাঃ	পৰিয়ালৰ উপভোগ
এল পি জি	৩	স্থানীয় গেছ	৩ ইউনিট	পৰিয়ালৰ উপভোগ
কেৰাচিন	১৩১	স্থানীয় বজাৰ	৪.১৯ লিটাৰ	পৰিয়ালৰ উপভোগ

নথি-২

জীৱিকাৰ সুযোগৰ বিশ্লেষণ

তালিকা ১২ : বাঁহৰ শিল্প			
বাধা-বিপত্তি	কাৰণসমূহ	সুযোগসমূহ	কৰ্মসূচী
উৎপাদনৰ গুণাগত মান আৰু বিবিধ প্ৰকাৰৰ উৎপাদন	<ul style="list-style-type: none"> অধিক দক্ষ কাৰিকৰৰ নাটনি পৰম্পৰাগত যন্ত্ৰপাতি আৰু সা-সঁজুলিৰ ব্যৱহাৰ বিবিধ প্ৰকাৰ উৎপাদনৰ বাবে ৰণকৌশল নাই 	<ul style="list-style-type: none"> ৰাপ্তানিৰ ভাল ই কমার্চ প্লেটফৰ্ম পৰ্যটনৰ বিপুল সম্ভাৱনা- হস্তশিল্প ভিত্তিক পৰ্যটন এক উপায় হ'ব পাৰে। 	<ul style="list-style-type: none"> নতুন বিধৰ সামগ্ৰী উৎপাদন সম্পৰ্কে দক্ষতা উন্নতকৰণ আৰু প্ৰশিক্ষণ আৰু বিবিধ প্ৰকাৰৰ সামগ্ৰী উৎপাদন

বিপণনৰ সম্ভাৱনা	<ul style="list-style-type: none"> ◆ মূল্য নিৰ্ধাৰণ নীতি নাই ◆ প্ৰাতিষ্ঠানিক ক্ৰেতাৰ সৈতে সংযোগ নাই ◆ বিবিধ প্ৰকাৰৰ সমগ্ৰী উৎপাদন নহয় 	নতুন বজাৰৰ সন্ধান	<ul style="list-style-type: none"> ◆ প্ৰতিষ্ঠানিক ক্ৰেতাৰ সৈতে উৎপাদিত সামগ্ৰী বৃহৎ পৰিমাণে ক্ৰয়ৰ বাবে ব্যৱস্থা
ঋণৰ ব্যৱস্থা আৰু বিনিয়োগ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ বেংক আৰু অন্যান্য বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠানৰ সৈতে ◆ উন্নয়ন আঁচনিবোৰ সম্পৰ্কে সজাগ নহয় ◆ প্ৰাথমিক বিনিয়োগ সামৰ্থ্যত অপৰ্যাপ্ততা শক্তিশালী ব্যৱসায় দিক্‌দৰ্শনৰ অভাৱ 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ চৰকাৰৰ দ্বাৰা বিত্তীয় সাহায্য অথবা বহুমুখী বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠানৰ দ্বাৰা সহজ ঋণ। 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ এই উপখণ্ডত উদীয়মান উদ্যোগীৰ বাবে উদ্যমিতা উন্নয়ন কৰ্মসূচীসহ বিত্তীয় সাক্ষৰতা এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ক্ষেত্ৰ।

তালিকা ১৩ : পশুপালন

বাধবিপত্তি	কাৰণসমূহ	সুযোগসমূহ	কৰ্মসূচী
পশুচিকিৎসা ব্যৱস্থা	<ul style="list-style-type: none"> ◆ পশুচিকিৎসা বিষয়ৰ ◆ অপৰ্যাপ্ত সহায়সেৱা ◆ বৈজ্ঞানিক পদ্ধতিত পশুপালন সম্পৰ্কে জ্ঞানৰ অভাৱ। 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ পশুপালনৰ জৰিয়তে উপাৰ্জন বৃদ্ধি ভাল বজাৰ ◆ পশুধনৰ স্বাস্থ্যকৰ প্ৰজনন 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ পেৰা ভেটেনাৰি বৃত্তিৰ প্ৰশিক্ষণ ◆ ইডিচি গাঁওবোৰত সমূহীয়া মালিকানা আৰু পৰিচালনাধীন কৃষি-পশুচিকিৎসা কেন্দ্ৰ স্থাপন

তালিকা ১৪ : পৰিবেশ পৰ্যটন			
বাধা-বিপত্তি	কাৰণসমূহ	সুযোগসমূহ	কৰ্মসূচী
আন্তঃগাঁথনি সমৰ্থন	<ul style="list-style-type: none"> ◆ গেলিপুং ইডিচিলৈ যোৱা উপযুক্ত পথ ◆ পৰিবেশ পৰ্যটনৰ সম্ভাৱনা গাঁওবাসীৰ সচেতনতাৰ অভাৱ 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ দিহিং পাটকাই বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্যৰ নৈকট্য ◆ যুৱকসকলৰ বাবে কৰ্মসংস্থাপনৰ সুযোগ ◆ বিনিয়োগৰ সম্ভাৱনা ◆ হস্তশিল্প আৰু কৃষি পৰ্যটনৰ সম্ভাৱনা 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ সম্প্ৰদায়ৰ দ্বাৰা সিদ্ধান্তগ্ৰহণে প্ৰাৰম্ভিক কামকাজৰ অধীনত ঋতুৰ উপযোগী পথ নিৰ্মাণ ◆ গাঁৱত নিবনুৱা যুৱক সকলক পৰ্যটন আৰু আতিথেয়তা সম্পৰ্কে প্ৰশিক্ষণ ◆ দিহিঙৰ বাবে উপযুক্ত পৰ্যটন চাৰ্কিটৰ ব্যৱস্থা
বিজ্ঞাপন আৰু ব্ৰেণ্ডসৃষ্টি	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ইডিচি-ৰ এলেকাৰ ওচৰত পৰিবেশ পৰ্যটন ধৰণৰ কোনো সফল প্ৰদৰ্শন হোৱা নাই। ◆ কাজিৰঙা আৰু মানাহ ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানৰ দৰে ইতিমধ্যেই প্ৰতিষ্ঠিত পৰ্যটন কেন্দ্ৰত অধিক গুৰুত্ব 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ বিপুলসংখ্যক পৰ্যটক আগমনে পৰিবেশক উজ্জীৱিত কৰিব ◆ ৰাজ্য চৰকাৰ আৰু ইডিচি-ৰ বাবে ৰাজহ সংগ্ৰহ 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ পৰ্যটনক লৈ উদীপ্ত আৰু কাৰ্যকৰীভাৱে বিশ্বজুৰি প্ৰচাৰ ◆ সজাগতা বিয়পাই দিবলৈ ছ'চিয়েল মিডিয়াৰ ব্যৱহাৰ
ঋণৰ ব্যৱস্থা একক বিনিয়োগ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ বেংক আৰু অন্যান্য বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠানৰ সৈতে সংযোগ নাই ◆ উন্নয়ন আঁচনিবোৰ সম্পৰ্কে সজাগ নহয় ◆ শক্তিশালী ব্যৱসায় দিক্‌দৰ্শনৰ অভাৱ 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ চৰকাৰৰ দ্বাৰা বিত্তীয় সাহায্য অথবা বহুমুখী বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠানৰ দ্বাৰা সহজ ঋণ 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ এই উপখণ্ডত উদীয়মান উদ্যোগীৰ বাবে উদ্যোগিতা উন্নয়ন কৰ্মসূচী সহ বিত্তীয় সাক্ষৰতা এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ক্ষেত্ৰ

তালিকা ১৫ : ঋণৰ ব্যৱস্থা			
বাধাবিপত্তি	কাৰণসমূহ	সুযোগসমূহ	কৰ্মসূচী
সুদৰ হাৰ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ বেচৰকাৰী ঋণদাতা সকলৰ দ্বাৰা উচ্চ হাৰত সুত ধাৰ্য 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ইডিচি এলেকাত বহুমুখী বিত্তীয় প্রতিষ্ঠান 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ বিত্তীয় সাক্ষৰতা
ঋণৰ পৰ্যাপ্ততা	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ঋণ লওঁতাসকলৰ তৰফৰ পৰা উপযুক্ত নথিকৰণ/প্ৰমাণৰ অভাৱ ◆ বেংক আৰু অন্যান্য বিত্তীয় প্রতিষ্ঠানৰ কম আগ্ৰহ প্ৰকাশ 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ উদ্যোগ পৰিবেশ ব্যৱস্থাৰ সূচনা ◆ গাঁও পৰ্যায়ৰ প্রতিষ্ঠান গঠন 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ বেংক সংযোগ আঁচনিক উদগনি প্ৰদান

◆ ◆ ◆

অনুসন্ধান কৰা হৈছে

(Signature)

Divisional Forest Officer
Digboi Division, Digboi
Tinsukia, Assam